

**KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ**

T.C

**KTO KARATAY
ÜNİVERSİTESİ**

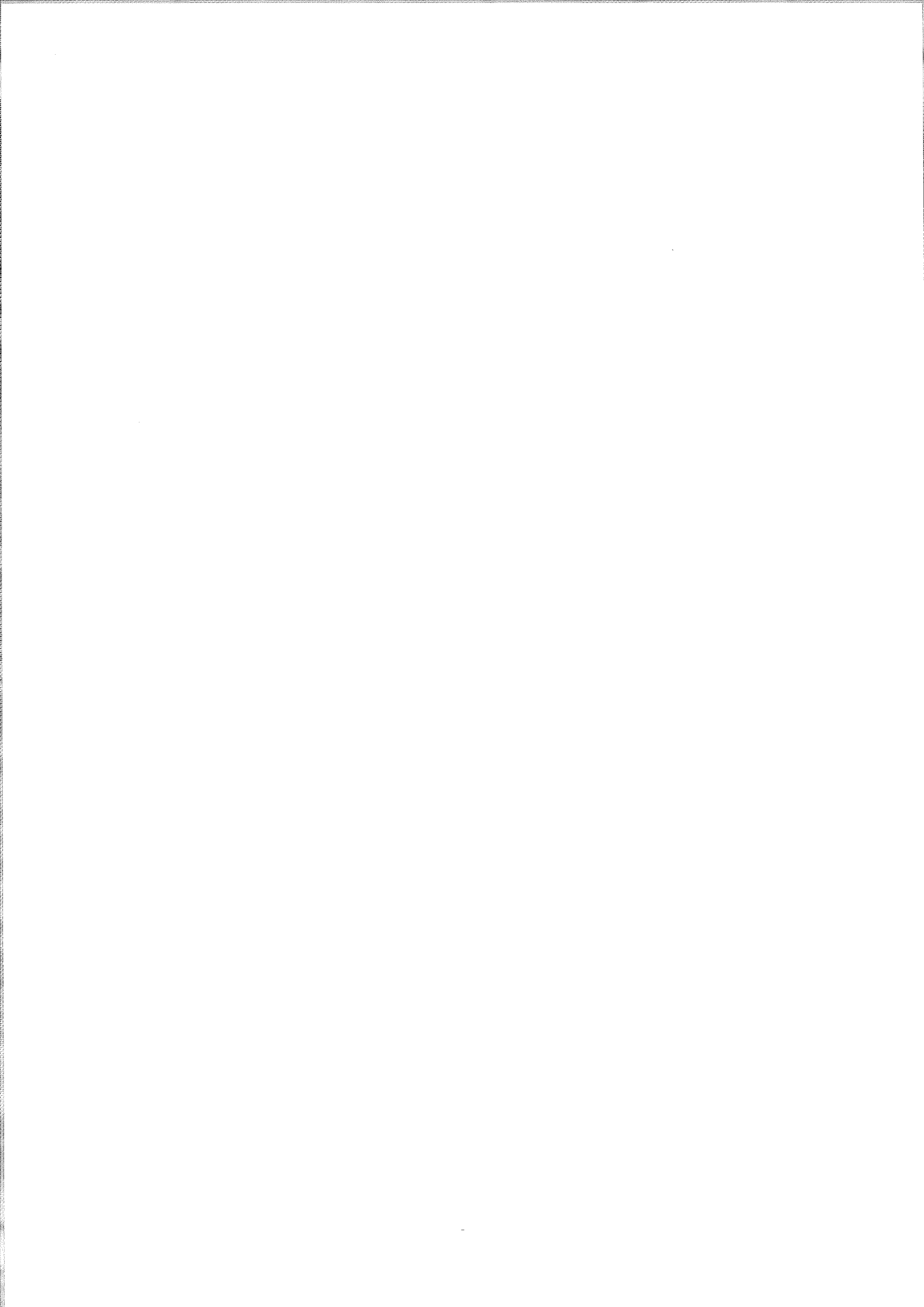
Fen Bilimleri Enstitüsü

**MİMARLIK ANA BİLİM DALI YÜKSEK
LİSANS PROGRAMI**

**KONYA'DA TÜRK
HALILARININ YENİDEN
KULLANIM KONUSUNDA BİR
ARAŞTIRMA**

Ahmet Batuhan ŞENER

**KONYA
OCAK-2019**

KONYA'DA TÜRK HALILARININ YENİDEN KULLANIM KONUSUNDA BİR ARAŞTIRMA

Ahmet Batuhan ŞENER

KTO Karatay Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Mimarlık Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı

Yüksek Lisans Tezi

Konya

Ocak-2019

Fen Bilimleri Enstitü Onayı

Prof. Dr. Hüseyin Bekir YILDIZ

Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Bu tezli yüksek lisans tezinin yapılması gereken bütün gerekliliklerinin yerine getirdiğini onaylıyorum.

Yrd. Doç. Dr. Ayşegül TEREÇİ

Anabilim Dalı Başkanı

Ahmet Batuhan ŞENER tarafından hazırlanan **KONYA'DA TÜRK HALILARININ YENİDEN KULLANIM KONUSUNDA BİR ARAŞTIRMA** başlıklı bu çalışma 29.01.2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jüri tarafından tezli yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Haşim KARPUZ

Tez Danışman

Jüri Üyeleri

Başkan: Prof. Dr. Kerim ÇINAR

Üye: Prof. Dr. Haşim KARPUZ

Üye: Doç. Dr. Rabia KÖSE DOĞAN

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada orijinal olmayan her türlü kaynağı eksiksiz atıf yapıldığını, kullanılan verilerde her hangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak ve kayıplarımı kabullendiğimi beyan ederim.

08.02.2019

Ahmet Batuhan ŞENER

ÖZET

KONYA'DA TÜRK HALILARININ YENİDEN KULLANIM KONUSUNDA BİR ARAŞTIRMA

ŞENER, Ahmet Batuhan

Yüksek Lisans-Mimarlık Ana Bilim Dalı

Tez Danışma: Prof. Dr. Haşim KARPUZ

Ocak-2019

Dünya tekstil tarihine, dokumacılığın uzun yolculuğuna bakıldığında türlere göre sistemde değişiklikler olsa bile 3500 yıldır var olan ve günümüze kadar önemini koruyabilmiş tek üretim türünün, el dokumacılığı olduğu görülür.

Haliciliğin Türklerin yurt kabul ettiği bölgelerde başlaması ve bununla birlikte yayılması oldukça önemlidir. Dokumacılık ve halı Türklerin ilk ve eski vatanları olan Orta Asya'da en önemli sanatları olmuştu. Selçuklular tarafından Anadolu'ya getirilmiş, Osmanlıda geliştirilmiş ve günümüzdeki şeklini almıştır.

Bu noktada son zamanlarda iç ve dış piyasada hareketlilik getiren revizyonda geçirilmiş eski halılar Konya ili kapsamında ele alınacaktır.

Bu çalışmada Konya İli kapsamında satışa sunulan revizyondan geçirilmiş eski el halılarının vintage, Patchwork, oymalı gibi metotlarla yeniden dönüşüm aşamaları ve örnekleri incelenecektir.

Büyük titizlik, sabır ve beceri gerektiren bir kumaş değerlendirme sanatı olan patchwork, birleştirilen kumaşların desenleri ve renkleri uygun şekillerde birleştirilerek çok güzel motifler elde edilmektedir. Birbirine uygun kumaşları kullanmak, renkleri uydurmak ve düzgün şekilde birleştirebilmek için de yüksek bir zevk sahibi olmak gereklidir. Patchwork, Vintage ve Oyma modellerde kullanılan halılar eskimiş, yıpranmış, yırtılmış ve modası geçmiş şuan depolara kaldırdığımız eski el dokuma Türk halılarından yapılmakta olup yıprandığı ve kullanılmadığı için atıl vaziyette depolanacağına ya da atılacağına bu revizyonla ekonomiye ciddi bir geri dönüşüm sağladığını inceleyeceğiz.

Anahtar Kelimeler: Kırkyama, Halı, Tasarım

ABSTRACT

TURKISH CARPETS IN KONYA

RESEARCH ON RE-USE

ŞENER, Ahmet Batuhan

M.Sc.-Architecture

Supervisor. Prof. Dr. Haşim KARPUZ

January-2019

When we look at world textile history, the long journey of weaving, even if there are changes in the system according to species, the only type of production that has existed for 3500 years and preserved its importance until today is hand weaving.

It is very important to start and spread the carpets in the regions where Turks are accepted as dormitories. The weaving and carpeting were the most important arts of the Turks in Central Asia, the first and ancient homeland. It was brought to Anatolia by the Seljuks, developed in the Ottoman Empire and took its present form.

At this point, the old carpets, which have been recently revised in the domestic and foreign markets, will be handled within the scope of Konya.

In this study, the revision of old hand made carpets offered in the scope of Konya province, vintage, patchwork, re-engraving methods such as carving stages and examples will be examined.

Patchwork, a fabric evaluation art that requires great care, patience and skill, combines the patterns and colors of the combined fabrics in appropriate ways to create beautiful motifs. It is necessary to use appropriate fabrics, to match the colors and to have a high pleasure to be able to combine properly. We will examine whether it will be stored or disposed of in an idle state and provides a serious return to the economy with this revision.

The use of the carpet, which is as old as humanity, has a very important place in house decoration. The carpets to be applied indoors make a big difference no matter what style or area. Every year the style and models of renewed carpets use in interior design pushes the limits of creativity and facilitates the focus on the space and creates a divisive separator effect in the interior.

Keywords: patchwork, Carppet, Design

TEŞEKKÜR

Tez çalışmam sırasında kıymetli bilgi, birikim ve tecrübeleri ile bana yol gösterici ve destek olan değerli danışman hocam sayın Prof. Dr. Haşım KARPUZ'a, ilgisini ve önerilerini göstermekten kaçınmayan Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Dekanı sayın Prof. Dr. Kerim ÇINAR'a, Mimarlık Ana Bilim Dalı Başkanı sayın Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül TEREÇİ'ye sonsuz teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca yardım, bilgi ve tecrübeleri ile bana sürekli destek olan başta Doç. Dr. Rabia KÖSE DOĞAN olmak üzere Selçuk üniversitesi iç mimarlık bölümündeki tüm hocalarıma teşekkür ederim.

Çalışmalarım boyunca yardımını hiç esirgemeyen değerli arkadaşım Eray KESKİN'e, Pelin YILMAZ'a teşekkürü bir borç bilirim.

Tez çalışmalarım boyunca maddi manevi destekleriyle beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan aileme de sonsuz teşekkürler ederim.

Ahmet Batuhan ŞENER

Konya-2019

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
TEŞEKKÜR	v
İÇİNDEKİLER	vi
RESİMLER LİSTESİ	viii
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem	2
1.2. Amaç	3
1.3. Önem	3
1.4. Sınırlılıklar	3
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	4
2.1. Konya ve halı tarihi	4
3. Konya'da Türk Halılarının Yeniden Tasarımdan Geçirilerek Kullanımı	18
3.1. Hammadde	18
3.2. Teknik ve Desen Özellikleri	19
3.3. Kırık Yama (Patchwork)	19
3.4. Vintage	20
3.5. Oyma(Kabartma)	20
3.6. Türk kirkitli dokumalarında eskitme yöntemleri	21
4. Eskitme, patchwork, boyalı halılarda işlem basamakları	22
4.1. Halıların toplanması	22
4.2. Dolaplama	24
4.3. Hav kırkma	24
4.4. Yıkama	25
4.5. Sıkma	26
4.6. Kurutma	27
4.7. Soldurma ya da Boyama İle Renklerin Değiştirilmesi	28
4.8. İlaçlama Yöntemiyle Renklerin Soldurması	28
4.9. Boyama ile renk değiştirme	29
4.10. Açık Havada Güneş Altında Renklerin Soldurması	30
4.11. Hayvan Dışkıları İle Renklerin Soldurması	30
4.12. Tekrar yıkama	31

4.13. Şablon hazırlama	31
4.14. Kesim	32
4.15. Overlok işlemi	32
4.16. Dizayn	33
4.17. Birleştirme işlemleri	33
4.18. Telalama	34
4.19. Astarlama	34
5. Mekan	35
6. Mekanda Kullanım Alanları	35
6.1. Evlerde İç Mekanlarda	35
6.1.1. Yemek odası	35
6.1.2. Salon	37
6.1.3.Hol	38
6.1.4. Yatak Odası	39
6.1.5. Teşhir mağazaları	40
6.1.6. Ofislerde	42
7. Eskitme, Patchwork, Boyalı Halılar	44
7.1. Patchwork Yöntemi Kullanılan Halılar	44
7.2. Soldurulmuş Patchwork halılar	45
7.3. Boyalı Patchwork halılar	52
7.4. Naturel Patchwork Halılar	62
7.5. Vintage Halılar	68
7.6. Boyalı Vintage Halılar	69
7.7. Boyasız Vintage Halılar	71
7.8. Ham Vintage Halılar	72
8. SONUÇ	74
KAYNAKLAR	77
ÖZGEÇMİŞ	81

RESİMLER LİSTESİ

Fotoğraf: 1, Pazirik halısı.	6
Fotoğraf: 2, Konya’da bulunan Selçuklu halısı.	7
Fotoğraf: 3, Beyşehir’de bulunan Selçuklu halısı.	9
Fotoğraf: 4, Fustat’ta bulunan Selçuklu halısı.	10
Fotoğraf: 5, Fustat’ta bulunan Selçuklu halısı.	10
Fotoğraf: 6, Osmanlı halısı.	12
Fotoğraf: 7, Yıldızlı Uşak halısı.	14
Fotoğraf: 8, Ladik (Konya Etnoğrafya Müzesi).	17
Fotoğraf: 10, halıların toplanması.	22
Fotoğraf: 11, Halıların depolanması.	23
Fotoğraf: 12, Dolapta toz alma işlemi.	24
Fotoğraf: 13, Hav kırkımı.	24
Fotoğraf: 14, yıkama işlemi	25
Fotoğraf: 15, Santrafujde sıkma.	26
Fotoğraf: 16, Kurutma.	27
Fotoğraf: 17, ilaçla soldurma.	28
Fotoğraf: 18, Boyama.	29
Fotoğraf: 19, yıkama.	31
Fotoğraf: 20, Şablon hazırlama.	31
Fotoğraf: 21, kesim.	32
Fotoğraf: 22, Overlok.	32
Fotoğraf: 23, dizayn.	33
Fotoğraf: 24, birleştirme.	33
Fotoğraf: 25, tela işlemi.	34
Fotoğraf: 26, astarlama.	34
Fotoğraf: 9, Patchwork halı tasarımlı bir yemek odası.	44
Fotoğraf: 27.soldurulmuş patchwork halı	45
Fotoğraf: 28.soldurulmuş patchwork halı	46
Fotoğraf: 29.parke tasarımlı patchwork halı	47
Fotoğraf: 30.kutu tasarımlı patchwork halı	48
Fotoğraf: 31.patchwork parçalarından arta kalan küçük parçalarla halı	49
Fotoğraf: 32.s tasarımlı patchwork halı	50

Fotoğraf: 33.s modelinde ki parçalardan farklı tasarımı halı	51
Fotoğraf: 34.yan tasarımı patchwork halı	52
Fotoğraf: 35.madalyon tasarımı patchwork halı	53
Fotoğraf: 36.parke tasarımı patchwork halı	54
Fotoğraf: 37.yan tasarımı patchwork halı	55
Fotoğraf: 38.v tasarımı patchwork halı	56
Fotoğraf: 39.kutu tasarımı patchwork halı	57
Fotoğraf: 40.bordür tasarımı patchwork halı	58
Fotoğraf: 41.klasik tasarımı patchwork halı	59
Fotoğraf: 42.kutu tasarımı patchwork halı	60
Fotoğraf: 43.küçük parçalarla tasarlanmış patchwork halı	61
Fotoğraf: 44.boyasız varoş, çanakkale halılarından tasarlanmış patchwork halı	62
Fotoğraf: 45.boyasız tasarlanmış patchwork halı	63
Fotoğraf: 46.anadolu halılarından tasarlanmış patchwork halı	64
Fotoğraf: 47.boyasız varoş, Çanakkale halılarından tasarlanmış patchwork halı	65
Fotoğraf: 48.Isparta halılarından tasarlanmış patchwork halı	66
Fotoğraf: 49.oymalı modelli halı	67
Fotoğraf: 50.oymalı modelli halı	68
Fotoğraf: 51.vintage modelli halı	69
Fotoğraf: 52.vintage modelli halı	70
Fotoğraf: 53.boyasız vintage modelli halı	71
Fotoğraf: 54.boyasız vintage modelli halı	72
Fotoğraf: 55.	73

1. GİRİŞ

Dokuma sanatı ve halı, insan ve akabinde ilk ihtiyaçların doğuşu kadar eskidir. Dokuma sanatını yapan milletlerin yaşam tarzlarını, kültürlerini, medeniyetini belirtmesi konusunda önemli bir yere sahiptir. El sanatları alanlarında eski dönemlere dayanması nedeniyle önemli bir yer edinen sanat türü el dokuma halıcılığıdır. Halı, insanın doğa ile hem paralel hem karşı ve doğayı kendine yaşam şartlarına avantaja çevirmenin ilk ürünlerinden bir tanesidir. Halıcılık göçebe toplumlarda yaygın bir sanattır. Halıcılık sosyoekonomik olarak orta ve düşük toplumların, ailelerin mesleğidir. aileler tarafından yaşam koşulları iklim olarak sert olan yerlerde çokça rastlanır. Son zamanlar makineleşme sayesinde, makine halıları uygun bütçelere mal edilmesi ile el dokuma halıcılık da maliyetleri fazla olduğundan dolayı azalmıştır.

Halıyı ilk defa uygarlığa Türkler hediye etmiştir ve ilk örnekler ile malzemeler doğadan seçilmiştir.

Dokuma kullanımı ve üretim alanı, araştırmalara göre;30–45 kuzey enlemleri arasında kalan bölgedir. Tarihi seyirde ise bölgede, Türklerin egemen olduğu açıktır. Halıcılık bir anlamda geleneksel hayat tarzına bağlı olarak Türklerde gelişmiştir.

Pazirik’de bulunan halının, gerekse ilgili coğrafyanın Türklere ait olduğu kesindir.

Çok sayıda hayvan ile hayvancılık yapan Türkleri, yazlık-kışık yaşamaya iten sebep hayvancılıktan geçimlerini sağlamalarıdır.

Orta Asya Türk boylarının XIII. yüzyılda ki fetihleriyle Anadolu’ya dolayısıyla Konya’ya yayılan dokuma kültürünün, başlıca örnekleri Konya Alaeddin cami ve Beyşehir Eşrefoğlu Caminde bulunan ve günümüzde Konya Etnografya Müzesi ile İstanbul Türk ve İslam Eserleri Müzesi’nde muhafaza edilen halılardır.

Halı: Normal kumaş dokusunun yüzeyinde ilme iplikleriyle zemin dokusunu kapatan hav yüzeyli dokulardır. İlme iplikleri el yardımıyla çözümler etrafında bağlantı oluşturularak elde edilir. Hav yüzeyini oluşturacak bu iplikler daha sonra kirkir adı verilen alet yardımıyla dokuya sıkıştırılarak halı yüzeyi oluşturulur. İnsanların rahat ve sıcak bir zemin arayışı sonucu ortaya çıkan ve yaşam alanlarında önemli yer tutan bir malzemedir. Tarihi ise ilk insanlık tarihine kadar dayanır.

Halı dokuma üstüne 100 yıl geçmemiş olan araştırmalarda, halı sanatının başlangıç yerinin Orta Asya’da Türklerin yaşamını sürdürdüğü bölgelerde olduğunu kanıtlamıştır. Bu

sanatı, ilerleten ve tüm dünyaya ile tanıştıran Türkler olmuştur. Düğümlü el dokuma halılar ilk olarak Türklerin yaşadığı bölgelerde ortaya çıkmıştır ve ilerleyişini sürdürmüştür. Düğümlü halıların geçmişi Türklerin geçmişi ile paraleldir.

Türklerin geleneksel sanatı asırlardan beri yaşatılmış ve bir dokuma kuralına tabi olarak gelişmesinde bu özelliğini korumuştur. Bu yüzden halılar üstünde yapılan araştırmalarda başlangıç noktası, doğal olarak Türk halılarından başlatılmasıdır. Bu durum hem tarihi hem de düğümlü halının yapısal özelliklerine paralel olan bilgisel gelişimini belirtmek adına sağlam ve belirli sonuçlara varılmasını sağlamaktadır.

Milattan önceki dönemlerden buyana Mısır'da, Anadolu, İran, Kafkasya, Hindistan ve Balkanlar'da Halıcılık yayılma göstermiştir. Bu bölgeler Türklerin hakim olduğu ve yaşamını sürdürdüğü yerlerdir. Türklerin gitmediği ve yaşamadığı bölgeler ise halıcılığa nerdeyse hiç rastlanmadı. Türk halı sanatı 13. yy Anadolu Selçuklu tarafından Konya'da zamanla başarı kazanarak, halı sanatı 19. yy'a kadar buna devam ettirmiştir. Osmanlı döneminde Türkiye'nin çoğu bölgesinde en başta Gördes, Hereke, Kula, Isparta, Konya, Kayseri ve Çanakkale de halı dokuma el sanatı devam etmekte.

1.1. Problem

20. yy da Türk dokuma sanatında yeni bir akım başlatmıştır. Doğal kökboyanların yerine, kimyevi boyalar kullanılmaya başlamıştır, motiflerde ve desenlerde sipariş ağırlıklı çalışılır ve boyutlar değişir. Zamanın ve teknolojinin getirdikleriyle Türk halı kültürü, müşteri odaklı doğrultusunda değişir.

Diğer yanda 20. yüzyılda halının endüstriyel bir ürün haline gelmesi, dokuma halıların satışında gerileme ve düşüşe sebep oldu, bu yüzden halı tüccarları eskitme yöntemleriyle halı sektörünü yeniden canlandırmaya çalışmaktadırlar.

Dünya pazarından pay almak isteyen imalatçı müteşebbisler ise boyalı (vintage) halı, kırkyama (patchwork) halı gibi arayışlara girmişlerdir.

Mekan olarak değerlendirdiğimizde eski el dokuma halılarının kök boya seçeneği kısıtlı olduğundan (renk) ve halı ölçülerinde seçeneğimizin az ve eski mimari iç mekanlara göre ölçülendirildiğinden dolayı günümüzde kullanım alanları hem renk hem ölçü olarak biz tüketici ve tasarımcıları sınırlandırmaktadır.

1.2. Amaç

El sanatları milletlerin kültürel gelişiminin adeta belgeleridir. İnsanoğlu tarih boyunca estetik değer yargılarını üretimlerine yansıtmıştır. Kullandığı tüm eşyalara şekil, form, biçim verirken renk ve desenlerle de süslemiştir.

Bir milletin kültürel değerlerini ve mirasını en iyi şekilde gösteren öğeler olan el sanatları, yüzyıllarca toplumların sanat anlayışlarını ve hayat biçimlerini yansıtmada önemli rol oynamıştır. Bu el sanatlarının en başında da halı gelmektedir.

Bu çalışma ile endüstriyel hale gelen halı pazarında eskitme, kırkyama gibi tekniklerle getirilen yenilikleri kapsayan genel amaçlar doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlar ele alınacaktır.

- Konya bölgesinde eskitme, kırkyama gibi tekniklerle üretilen halılar nelerdir?
- Yeni yöntemlerle ortaya çıkan ürünler nelerdir?
- Eskitme, kırkyama, oymalı, boyalı halı teknikleri nelerdir?

1.3. Önem

Günümüz de vaktimizin %85 'ini kapalı alanlarda geçiriyoruz ve bu kapalı alanlarda farkında olmasak da bir çok defa halı el sanatı ile yerde, duvarda, yastık-koltuk kılıfı, perde olarak karşı karşıya geliyoruz ve hatta t-shirtlerimizin cep bölümlerinde, montlarda ve hatta ayakkabılarda da yeni tasarımcılar halıyı hayatımızın her alanına sokmuş durumdadırlar. Kültürümüz ve yaşam alanlarımızda bu kadar önem taşıyan halının günümüze gelişi ve şuan ki kullanım alanlarını iç mekanda ki etkilerini ve mekan ile uyumunu inceleyeceğiz.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

Konya'da halı ticareti ile uğraşan işletmelerde tespit edilen örneklerle sınırlıdır. Aynı zamanda eski eldokuma halılardan yapılması ham madde bulunurluğunu zamanla azaldığından dolayı hamadde maliyeti artması ve bulunurluğu zorlaştırmaktadır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Konya ve halı tarihi

Konya'nın eski dönemlerden bugüne dek değişime uğrayan bir çok ismi vardır.

Konya M.Ö. 7000'li yıllardan bugüne, insanlık tarihi açısından önemli medeniyetlere ev sahibi olmuş, oldukça zengin bir kültürün izlerini içinde taşıyan, Şems, Hz. Mevlana gibi İlim insanları ile her kesimin gönüllerinde yer tutan, tarihi ipek yolunun ticaret ve konaklama merkezi olarak adeta bir baş şehir kimliği olan eşsiz bir şehirdir. Konya'nın eski dönemlerden, günümüze kadar çok fazla değişime uğramayan adı vardır. Zamanında İkonion olan ismi, sonra İconium'a dönüşmüştür. Tarihi Roma döneminde kralların isimleriyle değişmiştir, Claudiconium, Colonia Selie, Augusta İconium vb. isimlere dönüşmüştür. Bizans dokümanlarında Tokonion ismi geçmektedir. Konya'ya Ycconium, Conium, Stancona, Conia, Cogne, Cogna, Konien, Konia isimleri ile anılmıştır. Arap yarım adasının Kuniya diye adlandırdıkları Konya, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde aynı isimle anılmıştır, bu güne kadar gelmiştir. Konya'nın ilk insanların yaşadığı dönem Neolitik Çağa (M.Ö. 8000-5000) kadar dayanmaktadır. Sonra Kalkolitik Çağ (M.Ö. 5000-3500), İlk Tunç Çağı (M.Ö. 3500-1150) dönemler izlemiştir. Karahöyük ve Ereğli'de yapılan arkeolojik kazılarda Hitit döneminde bu bölgede yaşam olduğunu göstermiştir. Neolitik Çağa ait şehirleşmenin Canhasan, Çatalhöyük ve Erbaa'da; Kalkolitik dönemde şehirleşmelerin Canhasan, Çatalhöyük; İlk Tunç dönemine yerleşmelerin Alaaddin Tepesi ve Karahöyük'te olduğu arkeolojik çalışmalar sonucu ortaya çıkmıştır. Bu açıdan Konya Anadolu'nun en eski yerleşim alanlarının olduğu bir ilimizdir. Konya'nın Çumra bölgesinin doğusunda Çatalhöyük'te yapılan arkeolojik araştırmalarda onüç katlı bulunmuştur. Burada bulunan ilk yerleşim katı M.Ö. 5500 yılına dayanmaktadır. Çatalhöyük'de ilk barınma mimarisi ve ilk ibadethanelere ait karakteristik buluntular bulunmuştur. Çatalhöyük'te ki yerleşkelerin, yapılaşmanın en iyi aydınlatılan dönemi 7. ve 11. katmanlarda ortaya çıkmıştır. Evler tek katlıdır, girişleri çatıda bir delikten merdivenle sağlanmaktadır. Yapıların duvarları sıva ile kaplanmıştır, sıvalara çeşitli resimler yapılmıştır. Burada ki çalışmalar eski çağ insanların duvarlara yaptığı ilk resim olarak gösterilir. Ayrıyeten Çatalhöyük bilimsel çalışmalarında bulunan küçük heykeller, inanç kültürü ilk ibadet ve o dönemin inançları hakkında karakteristik bilgiler sunmaktadır. James Mellart tarafından Çatalhöyük'te yapılan araştırmalarda ilk dokuma tekstil örneği kumaş parçaları bulunmuştur. M.Ö. 13. yy'da Hititler bölgeye hükmetmiştir, Eflatunpınar ve Ereğli'deki kaya oymaları bu tarihten bugüne kadar ulaşmıştır. Hititlerden sonra bölge Friglerin ve Kimmerlerin himayesine geçmiştir. M.Ö. 7.

yy'da Lydialıların, M.Ö. 6. yy'da Perslerin hükmettiği bu bölge, Kapadokya Satraplığının egemenliği içerisinde olmuştur. Büyük İskender'in Pers Devletini Anadolu'dan yok etmesiyle M.Ö.334'te Makedonya Krallığına geçmiştir. Konya bölgesi M.Ö. 1.yy'da Pontus himayesinde kalmıştır. Bu bölge Pontus ve Romalılar arasında gel git yaşamıştır. M.S.7. yy başlarında Sasaniler, 100 yılın ortalarında Araplar kısa da olsa bölgeye hükmetmişlerdir.

İnsanlığın ilk varolduğu dönemden bu güne kadar; örtünme, güzel giyinme ve barınma ihtiyacı ile ortaya çıkan dokuma tekniği ilk olarak ne zaman, nasıl ve tam olarak nerede başladığı ile alakalı net bir bilgi yoktur (Yağan, 1978: 9). Orta Asya'da Türklerin yaşadığı bölgelerde düz dokuma, halı, keçe vb. dokumalar örtünme malzemesi olarak kullanılmıştır. Bu ihtiyaç gereksinimi yapılan dokumaların bir düzene, teknike ihtiyaç duyan düz dokuma yaygılar ve halı dokumaları bu ihtiyaç sayesinde ortaya çıkmıştır. (Deniz, 2000: 6; Yağan, 1978: 63).

Yaşadığımız bölge Anadolu'da insanların hayvancılık, tarım ve el sanatları ile ilgilenmesinin en başta sebebi geleneksel, kültürel bir uğraş ve sanat olmasıdır. Genellikle göçebe yaşayan halk, toprağı az olan ve dağlık bölgede yaşayan halk hanlar ve kurulan yerel pazarlara ulaşmakta güçlük çekmektedir. Yerleşik hayat, sabit ticaret geleneklerine aykırı olduğundan dolayı kendi örtünme, giyinme ihtiyaçlarını en kolay şekilde kendileri üretmişlerdir.

El sanatları, dokumacılık, Orta Asya'dan tarih öncesi Anadolu'nun tüm medeniyetleri ile gelişen, birbirini devam eden kuşaklar ile şekillenen siteler, şehirler dışındaki milyonlarca insanı ile dünden bu güne gelmiştir.

El sanatları, dokumacılık Orta Asya'da çok eski zamanlara dayanmaktadır. Halı ise dokumacılığın en önemli materyalidir. Halı ile ilgili kaynaklarda bir çok tanım yapılmıştır. Kullanılan Türk dillerinde "K" harfinin zamanla "HI" ya "HI" nın da "H" ya döndüğü görülmüştür. Eskide kalı olarak görülen kelime halı olmuştur. Rusların ünlü lugatçısı Radlof çıkardığı eserinde "kalı" kelimesinden yeni evlenen geline verilen hediye, çeyiz demek olduğunu yazmıştır.(Atalay, 1967: 11). Pek çok eserde kalı kelimesinin halıya döndüğünü görmekteyiz.

Çözgü denilen bir çok kez bükülmüş ve katlanmış iplerin yan yana dizilerek yapılan çapraz karkasın her çift teline yün, ipek ve floş iplerden ilme yapılarak sıra oluşturulması ve en az bir sıra enine doğru atkılı sıkıştırılarak aynı veya farklı yükseklikte kesilmiş el dokumalara sanatına halı denilmektedir

Günümüzde yapılan kazı ve arkeolojik çalışmalar sayesinde halı sanatının kimler tarafından, ne zaman ve hangi bölgelerde yapıldığı gün yüzüne çıkmaktadır.(Karahan, 1986: 4).

Fotoğraf: 1, Pazirik halısı.

Altayların Pazırık bölgesinde, Hunlara ait mezarlarda kazılar yapılmış ve Büyük Hun İmparatorluğu dönemine ait kültürel zengin sanat ürünleri gün ışığına çıkarılmıştır (Diyarbakirli, 1974: 260). Türklerin yaşadığı pazarık bölgesinde yapılan çalışmalarda at iskeletinin yanında bulunan ilk düğümlü halı olarak kabul edilen pazarık halısının eyer örtüsü olarak kullanıldığı düşünülmektedir.(Görgünay, 1976: 2; Öney, 1976: 175).

189x200cm ebatlarında olan pazarık halısı ince yün iplikten dokunmuştur.10cm²'de 3600 düğümü vardır.1947-1949 yılları arasında yapılan kazılar sonucunda bulunan pazarık halısı 1953 yılında tanıtımı yapılmıştır. Halıda süvari, geyik, çiçek figürleri bulunmaktadır geniş, iç ve dış bordür bulunmaktadır. alt fonda 24adet kare halinde satranç tahtasına benzer

formlar bulunmaktadır. , kırmızı, beyaz, sarı ve mavi renklerin bulunduğu görülmektedir. (Aslanapa ve Durul, 1974: 55).

Pazarık halısının bulunmasından önce Doğu Türkistanın lou-lan bölgesinde 1906-1908 yıllarında, 3. ve 4. yüzyıllardan kalma düğümlü halı parçalarını bulunmuştur. sonra ki yıllarda 1913'te Kuça'nın batısında Kızıl'da diğer bir başka düğümlü halı parçasını bulunmuştur. Bu bulunan halı parçalarının boyanmamış olduğu yün ipliklerden yapıldığı bilinmektedir (Aslanapa ve Durul, 1973: 55; Haack, 1975: 13; Yazıcıoğlu, 1992: 3; Aslanapa, 2005: 19). Bulunan bu halılar Pazırık halısıyla kıyaslanamayacak kadar kaba ve basittir. Bu halıların düğüm tekniğinin gelişmesi ve başlangıcı olarak M.Ö. 1. yüzyıla kadar tarihlendirilse de teknik ve tasarım açısından Pazırık halısıyla bağlantısı olmadığı tahmin edilmektedir (Aslanapa ve Durul, 1973: 55-56; Yazıcıoğlu, 1992: 4).

Araştırmacılarının halının ilk vatanının neresi olduğu ile alakalı farklı düşünceleri var. Araştırmacıların bazıları Erzurum bölgesinde eski Ermeni Şehri olan Kalıktaylıyı savunurken, diğer araştırmacılar ise İran'ın halının ilk vatanı olarak savunmaktadır. Ancak yapılan bazı kazılar sonucunda elde edilen bazı halılar bu iddaiyi çürütmüştür. Şemsi takviminin 1327'nci yılında Abadan Şehrinde bulunan Ahbar-ı Hefte dergisinin 98. sayısında eski dönemlerde İran'da halı dokunmadığını açıklamaktadır (Yetkin, 1974: 12).

Fotoğraf: 2, Konya'da bulunan Selçuklu halısı.

Ana yurdumuz Anadolu'ya halı sanatı Selçuklular döneminde giriş yapmıştır (Erdmann, 1960: 87). Günümüzde o döneme ait çok az halı örneği kalmıştır bunun sebepleri

yaşanan ekonomik sebepler bu değerli mirasların yok olmasını sağlamıştır. Buna rağmen halıcılık el sanatı olarak kültürel olarak Anadolu kalmıştır ve günümüzde hak ettiği şekilde hak ettiği değere sahiptir. Düğümlü halılar ilk defa 11. yüzyılda Selçuklu döneminde görülmüştür. 1271-1272 yıllarında Anadolu'dan geçen Ünlü seyyah Marko Polo, seyahatnamesinde Dünyanın en güzel halılarının Anadolu'da dokunduğunu belirtmiştir (Yetkin, 1974: 16).

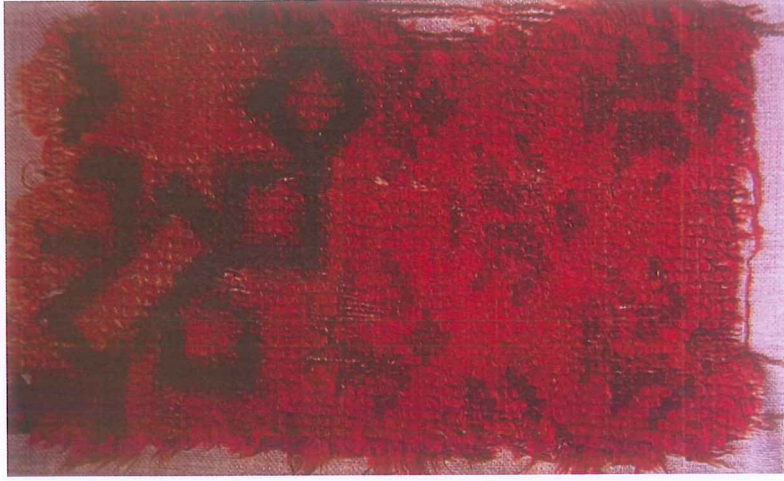
Araştırmacılar tarafından keşfedilen Konya Halıları eşsiz örneklerinden bazıları 1908 yılında biri yazılı olarak, diğeri ise büyük levhalar iki ciltlik eserler tek renkli ve renkli olarak yayınlanmıştır. Konya Aladdin Camii'nde bulunan halıların-1905, caminin genişletildiği 1221 yılından sonra, Sultan Aladdin Keykubat tarafından yaptırılıp daha onun sağlığında buraya taşındığı belgelendiği belirtilmektedir (Erdmann, 1960: 93; Aslanapa, 2005: 27) .

Bu halılar geniş mekanları kaplayacak şekilde tasarlanmış ve boyları 5-6 metreyi bulan halılardır, Selçuklu dönemin yapılan sanatların en birincil örnekleridir. Kullanılan renkler fonda koyu-açık mavi ve kırmızı, kompozisyonda kirli beyaz, krem rengi, koyu kahve ve parlak sarı renkler yer bulmuştur. Tasarımları geometrik motiflerle doldurulmuştur, aynı motifler kaydırmalı şekilde sıralanmıştır. Halının boyutuna göre küçük şekillerde tasarlanmıştır. Genelde hav yüksekliği ince olmayan bu halıların düğüm sıklığı 1m2'de 80.000-100.000 arasında değişkenlik gösterir (Aslanapa, 2005: 27).

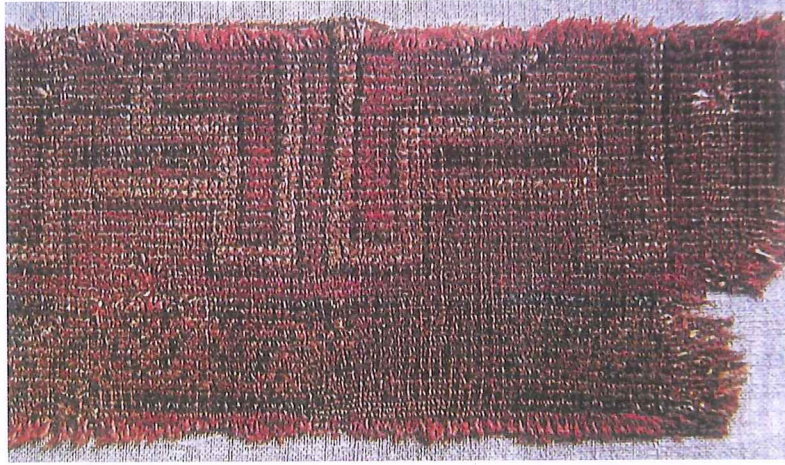

Fotoğraf: 3, Beyşehir’de bulunan Selçuklu halısı.

Yine Selçuklu dönemine ait olan diğer halılar 1930 yılına araştırmacılar tarafından Konya'nın Beyşehir ilçesinde bulunan Eşrefoğlu Camii'nde bulunmuştur. Bulunan bu halılar teknik olarak ve tasarım olarak Konya'da bulunan halılarla aynıdır. Ebatı 170- 254cm olan ve Eşrefoğlu Camii'nde bulunan halı, koyu mavi üzerine açık mavi renkte olup desen olarak baklavalılar görülmektedir. Baklavalıların sadece karşılıklı iki uçundan iki tarafa doğru kıvrılan çengeller çıkmaktadır. Ortalarında sekiz köşeli yıldızlar bulunmaktadır. Halının çok ince kalmış olan bordürü arkaik bir kufi yazıya sahiptir (Yetkin, 1974: 16; Aslanapa, 2005: 41-43). Bulunan diğer halıda ise daha önce Konya'da bulunmuş olan halı ile teknik ve tasarım olarak aynı olduğu görülmüştür fakat renkleri farklı olduğu belirlenmiştir.(Yetkin, 1974:16).

Fotoğraf: 4, Fustat'ta bulunan Selçuklu halısı.

Fotoğraf: 5, Fustat'ta bulunan Selçuklu halısı.

Fustat'ta 1935-1936 yıllarında bulunan ve tarihçesi 13,14 ve 15. yy. dayanan yüze yakın Selçuklu halısı parçası bulunmuştur. Bunların çoğu Anadolu'dan Mısır'a ihraç edilmiş, 29 tanesi C.J. Lamm fotoğraflayarak yayınlanmış, şuanda Avrupa müzelerinde ve özel koleksiyonlarla hedefe ulaşmasını başarmıştır. Kalan parçalar ise 100 geçkin olup, henüz yayınlanmamıştır. C.J. Lamm tarafından yayınlanan halılardan 7'si Selçuklu halıları kapsamına konulmuştur, Konya halı grubu ile teknik ve dekoratif özellikleri hemen hemen aynıdır.

Selçuklu Halıları tam ve parça olarak 18 adettir. Bunların sekiz tanesi Konya Alâeddin Camii'de, üç tanesi Beyşehir Eşrefoğlu Camiinde, yedisi de Fustat'ta bulunmuştur. Selçuklu halıların teknik ve desen özellikleri ortak bir karaktere sahiptir. Ancak detaylarda farklılık göstermektedirler.

Selçuklu halılarının 14.yy başlarına kadar belirgin özellikleri geometrik tasarımları, geometri ile sentezlenmiş nebati motifleri ve bordürlerinde kufi yazılarının olmasıdır.(Yetkin, 1974: 25).

Avrupalı ressamın hayvan figürlü eserlerinin yansıması sonucu 14yy başlarından başlayarak Selçuklu halıları ile birlikte tablolardan tasvir edilerek yapılan halılar ortaya çıkmıştır. Avrupalı ressamın bu halı modelinin çıkmasında önemi çok büyüktür. (Erdmann, 1960: 101; Yetkin, 1974: 27; Yazıcıoğlu,1992: 6).

Yine 14yy başlarında İtalyan sanatçıların herldik bir şekilde, tek ve çift başlı kartal figürleri stilize edilmiş ve dokunarak halıya aktarılmıştır. Yine 14yy 2.yarisında ressamın eserlerinde rastladığımız ağaç ve her iki tarafında 2şer kuş görülmektedir.15yy başlarında marby halısı buna güzel bir örnek teşkil etmektedir. (Yetkin, 1974: 27).

Anadolu'da hayvan figürlü halılar 15yy ortasından itibaren Avrupalı ressamın resimlerinde gittikçe az görülmüştür. Fakat daha karmaşık tasarımlı hayvan figürlü halılar Anadolu'da 15yy sonlarına kadar dokunduğunu ortaya çıkaran halıların var olduğu görülmektedir. İstanbul Türk İslam Eserleri Müzesinde bulunan küçük parça bir halı, bu konuda ne kadar ilerlendiğini göstermektedir. Bu halıda geometrik şekiller, ejderha, kuş, ağaç ve yine farklı kuş motifleri tasarlanmış ve birbirlerine iç içe açılı yerleştirilip farklı geometrik şekiller ortaya çıkmıştır. (Haack, 1975: 16; Yetkin, 1974: 37-38).

14 yy ilk yarısından itibaren çok geniş bir ticaret alanına yayıldığını tahmin edilmektedir.1300'lerin başlarında Fransız kralının karısının envanterinde, deniz aşırı bir yerden geldiğinden söz ettiği halıların Türk halısı olduğu tahmin edilmektedir.16yy Türk halılarında önce ki dönemlere de ki hayvan figürleri yerine daha çok baklava, sekizgen, yıldız gibi geometrik şekiller yerini aldığını görüyoruz. (Yetkin, 1974: 42; Türkmen, 1996: 329).

Fotoğraf: 6, Osmanlı halısı.

Osmanlı döneminde yapılan dokuma çalışmaları, Selçukluların kültürel olarak benimsediği ve geliştirip bir noktaya getirdiği çalışmaları baz alarak ve üstüne koyarak ilerlemiştir. Teknik açıdan Selçuklu halılarına uyulmuştur. Fakat tasarım ve motif olarak farklılık göstermiş günümüz Türk halısının şekillenmesini sağlamıştır.(Erdmann, 1960: 104, 105; Yetkin, 1974:15).

14yy ilk yarısında Avrupa'da yapılan tablolarla resmedilen halıların gerçekleri bulunmuş ve araştırılmıştır. Tasarım ve renk olarak bir gruba dahil olan bu halılar "Holbein Halısı"olarak kaynaklara yanlış olarak geçmiştir. Floransa ve Asis ekolünün sanatçıları tarafından resmedilmiştir. Bu dokumalar 4tip olarak ele alınmıştır. (Yetkin, 1974: 44; Aslanapa ve Durul, 1973: 68).

Holbein halılarının ilk 2si, lotto adıyla, Uşak halılarına geçişi hazırlamışlardır. 3.tip Holbein halıları halının tümüne yayılmış sekizgen motifler ve büyük karelerin üst üste gelerek yapılmış sade bir örnektir. Uzatılmış dörtgen ve sekizgen motifler görülebilir. 4.tip Holbein halılarıysa 3.tipe benzerlik gösterir. Sekizgen motiflerle donatılmış büyük karelerin çevresinde küçük sekizgen yerleştirilerek tasarlanmıştır. (Durul ve Aslanapa, 1973: 78).

Türk halıları desen olarak 16yy'da bir gelişimin başladığı dönemdir. Geometrik formlar yine kendini göstermektedir. Önceki dönemlerdeki Türk halılarında gördüğümüz

şekillerin yanında teknik, tasarım ve renk olarak bir halı grubu daha ortaya çıkmıştır. Yine el sanatlarında kullanılan motifler; kumaş, kitap kapakları, çiniler, tezhip sanatı, kaelm işlerinde kullanılan yaprak ve çiçek motifleri önceki dönemdeki halı tasarımlarına eklenmiştir.(Yetkin, 1974: 74; Durul ve Aslanapa, 1973: 80).

16yy ve 17yy halıları Türk dokuma sanatının zirve yaptığı dönemdir. Ana hatlarıyla aynı olan fakat motif ve teknik olarak farklıdır. Bu halıları Uşak ve Osmanlı halıları başlığında 2 gruba ayırıyoruz. (Yetkin, 1974: 74).

Türk dokuma sanatı içerisinde yer alan Uşak halıları en fazla çeşide sahip olan gruptur. Bu halılar günümüz Türkiye sınırları içerisinde yer alan Uşak bölgesinde üretilmiştir. İsmi de buradan almıştır. Teknik olarak Türk düğümü(Gördes düğümü) ile dokunmuştur. Geometrik motifler yerine daha çok madalyon ve bitkisel formlar yer almıştır. Madalyon motifi ilk olarak bu dönemde kullanılmaya başlamıştır. (Yetkin, 1974: 75; Aslanapa, 2005: 160).

Madalyon şekli Uşak halılarının en belirgin özelliğidir. Bu tasarımlar ve desenler Madalyonlu ve Yıldızlı Uşak halıları olarak 2'ye ayrılmıştır. (Yetkin, 1974: 75-76; Aslanapa, 2005: 160). Madalyonlu Uşak halıları 18.yy kadar dokunması ve ilerleyişi devam etmiştir. Madalyonlu Uşak halısı grubun en başta gelen modelidir. Günümüze ulaşmış olan madalyonlu Uşak halılarında 10m uzunluğunda olanların varlığı bilinmektedir. Uşak halılarında 2 farklı kompozisyonda madalyon bulunmaktadır. Orta ekseninde yuvarlak madalyonlar, yan ekseninde sivri dilimli madalyonlar. Bu grup halılarda zemin koyu mavi olup orta eksenindeki madalyonlar koyu kırmızı, yan eksenindeki madalyonlar açık mavi renktedir. Yuvarlak madalyonların içinde, mavi, sarı, kırmızı dolgulu dört palmet ve karşılıklı çifte rumilerden meydana gelmiş kapalı bir motif yer almaktadır. (Yetkin, 1974: 77).

Fotoğraf: 7, Yıldızlı Uşak halısı.

Yıldızlı Uşak halısı sekiz köşeli yıldız biçimindeki tasarımından adını alır. Bu yıldızlı madalyonlar sıralıdır. Yıldızlı Uşak halısı sıralı olduğundan ötürü sonsuzluk vurgusu çok daha belirginlik gösterir. Bu sıralanma halının boyuna doğru bir aksda hizasında devamlık gösterir. Bu nedenle üst kısımdaki yıldız şeklindeki madalyona alt kısımdaki baklava şeklindeki madalyona rastlar. Genellikle yıldızlı Uşak halıları madalyonlu Uşak halılarına göre daha küçük ebatlardadırlar. Ebatları 4m yi geçenler çok nadir gözüktür. Bu model 16yy da ortaya çıkmasına rağmen 17yy sonlarında gelişimini tamamlamıştır. Genellikle tasarımlarında kırmızı zemin üstüne koyu mavi veya açık mavi renkte yıldız, baklava şeklinde madalyonların sıralanması ile oluşur. Nadir şekilde zemin mavi renkte olup, madalyonlar kırmızı renkte olanları da çıkar. İçlerinde sarı ve kırmızı renkte palmet ve rumi çiftleri ile dolgular yapılmıştır. (Yetkin, 1974: 81).

Uşak halılarının klasik modellerinden başka 17.yy tarihlendirilen ve aynı şekilde madalyonlu ve altıgen sıralarla dokunmuş gruplar gözükmektedir. Bunlardan birinde aynı şekilde madalyonların kaydırılmış akslar üzerinde sonsuz sıralanması görülmektedir. Yıldızlı

Uşak halılarından geliştirilmiş diğer örnek ise yıldız şeklindeki madalyonların ayrılması ile sekiz köşeli yıldızın haçvari biçimde dört köşesi ortadan kalkmıştır.19.yy a kadar değişik motif ve tasarımlarla farklı düğüm ve yıldız çözümleri ile varlıklarını sürdürmüşlerdir. Madalyon modeli kesin olarak belli olan Uşak halılarının bir diğer modeli yine Uşak yöresinde üretildiği kabul edilen bir başka halı daha vardır. Çinbulutlu modellenli bordürleri Uşak halılarının bir belirgin özelliğidir. Halının üzerinde sekizgen ve yıldız şeklinde barçalı madalyonlar asimetrik kayık eksenler üzerine sıralıdır. Tüm madalyonların ortasında yerleştirilmiş rozetler vardır. Bu rozetten çıkan saplar bu madalyonların yörüngesinde baklava biçiminde bir çerçeve oluşturmaktadırlar. (Erdmann, 1960: 123,124; Yetkin, 1974: 85-88).

İlk örnekleri 16.YY,17.YY la dönemlerinde çok önemli halı modeli Uşak halıları ile çok benzerlik olduğu için bu gruba dahil edilmektedir. Bu halıların göze çarpan özelliği taban renklerinin beyaz veya beyaza yakın krem tonda olmalarıdır. İlk bakışta kuşu hatırlatan nebati örnekleri sebebiyle “Kuşlu Halı” olarak bilinen grupta aynı eksenler üzerinde dizilmiş iri rozetlerden çıkan yanyana 2 yaprak arasındaki tabanın çeşitli renklerle yapılmasından oluşmuş ve bir kuş motifini andıran yanıltıcı görünüş, bu tür halıların kuşlu halılar olarak isimlendirilmesi sağlamıştır (Yetkin, 1974: 93).

Geleneksel modellere bağlılık bilhassa Bergama halıları olarak adlandırılan bir grup halıda çok nettir. En eskileri 16.yy dan günümüze gelmiş bu halı grubu Selçuklu halılarında benzerlik gösteren birçok motifi ve kufi bordürü bugüne kadar gelmesini sağlamıştır. Geometrik modellerin yanında, bitki modelleri stilize edilerek geometrik formlarda uygulandığı görülmektedir. 15.yy daki hayvan modellenli ve geometrik desenli Holbein modeli olarak adlandırılan eski Osmanlı halılarının 3 ve 4. tipi ile fazla benzemeler göstermektedir (Yetkin, 1974: 101; Aslanapa, 2005: 196-198).

16.yy Türk dokuma sanatının zirve devri olarak kabul edilmektedir. Halı türlerinin çok fazla olduğu bu dönem, bir yandan 15.yy daki geometrik modellenli halı çeşitlerini devam ettirirken, diğer yandan da, dokuma sanatında madalyon ve nebati motiflerin uygulanmaya başlamasıyla gelişen yeni halı türlerini ortaya sunmuştur. 16.yy İran dokuma sanatından örnek alınmış sivri kırık hançer yaprakları, palmet biçimleri ve madalyonlar karakteristik bir Türk üslubunda natüralist lale, sümbül ve karanfil çiçekleri ile bütünleyerek yeni bir halı dünyası oluşturmuştur. fazla ince ve zarif olan bu tasarımların yapılabilmesi için İran düğümü yöntemi kullanılmıştır. Türk dokuma sanatında eskiden kullanılan Gördes düğümünün güçlülüğüne rağmen kıvrık ve çok ince modellerin dokunmasında uygun olmadığı görülmektedir. Osmanlı dokumaları ipek gibi yumuşak ve ince yünden uygulanmış olması ile düğümler çok ince ve

sıktır. Bilinen uygulamalarda düğüm sıklığı m2 de 200.000- 700.000 arasında görülmektedir. (Erdmann, 1960: 110-112; Yetkin, 1974: 104-107).

16. ve 17. yy da Türk dokumacılığı, 2. altın dönemini yaşamıştır. İhtiyaca yönelik yapılan halıların tasarımlarında Osmanlı mimarisinin esintileri bulunmaktadır. 17. ve 18. yy. Anadolu'da yapılan bir grup halı, Transilvanya ibadethanelerinde ve zenginlerde toplanmıştır. Genellikle Türklerin olan bu halılar Transilvanya halıları olarak ibadethanelerde gösterilmektedir. (Batari, 2004: 86, 88; Aslanapa, 2005: 307; Yazıcıoğlu, 1992: 16).

18. ve 19. yy yapılan halılar ise dış ticarete yönelik olduğu için Avrupa'nın talepleri baz alınmıştır. (Erdmann, 1960; 104; Karahan, 1986: 11).

Osmanlı saray halıları tüm zenginliği ve çeşitliliği içinde Osmanlı saray sanatının üslup birliğini ve bütünlüğünü korumuştur. Kendine has motifleri, biraz daha kabalaşmakla 18. yy da Türk dokuma sanatında devamlılığını sürdürmeye devam etmiştir (Yetkin, 1974: 126-127).

19. yy boyunca Türk dokuma sanatı ilerleyişini sürdürmüştür, 1844'te Sultan Abdülmecit tarafından Hereke'de faaliyete geçirilen kumaş tezgahlarına yüz dokuma tezgahı kurdurulup, şuan ki zamanda Hereke halılarının yapılmasına öncülük etmiştir. İlk dokuma ustalarının Sivas, Ladik ve Manisa'dan geldiği belgelenmiştir. 1945'te dokuma alanları yenilenerek büyütülmüş ve tezgah sayısı fazlaştırılmıştır. Hereke halılarının imalatında ince yün iplik, ipek, değerli taşlar ve sim uygulanmıştır. Argaçlar ince bükümlü pamuk ve yün iplikten, arışlar ince beyaz yün ipliktendir. Dokuma tekniği Gördes ve hekim düğümü karıştırılarak uygulanması Hereke dokumalarının kendine has özelliğidir. Bu dokumalarda seçilen iplikler alizarin (madeni) boya ile ton verilmiştir. İpek seccadeler, simli seccadeler yanında, bu tür halılar ve düğüm atarken bazı yün uçlarının kısa, bazılarının uzun keserek 3boyut görseli sağlayan kabartmalı dokumalar yapılmıştır (Aslanapa, 2005: 213,285,286; Yazıcıoğlu, 1992: 18).

17. yy da biranda artan ve türleri zenginleşen seccadelerden kıvrak konturlu mihrap biçimi ile Gördes seccadeleri hem değerli hem Osmanlı saray seccadeleriyle paralel, en yakın dokuma çeşidi olmuştur. Kıvrak konturlu mihrap kemeri kalın ve ince katmanlıdır. Kaliteleri üst seviyededir, en kaliteli parlak yünden yapılmıştır. Mihrap tabanı lacivert, mavi, kırmızı ve yeşildir (Aslanapa, 2005: 249,306).

Kula, mütavazi mihrap nişleriyle Gördes'e anımsatmakla beraber adetleri 10'a kadar çulaşan ince şerit halinde bordürleriyle karakteristik özellik taşımaktadır. Argaçları kırmızı

beyaz ve çift bükümlü ve arışları tek bükümlü beyaz yün yada pamuk ipliğidir. Kula seccadelerinde küçük çiçekli bir şerit mihrap nişini çizmektedir. Üst kısmında yan dikdörtgen ayetlik yapılmıştır. Tasarımda stilize edilmiş çiçekler, merkezden aşağıya asimetric vazolar vardır (Aslanapa, 2005: 255).

Üretim özveriliği olarak Gördes ve Kula'dan sonra gelen Ladik seccadeleri, Osmanlı saray seccadelerinin havasını bulunduğu bölge izleri ile güzel bir biçimde harmanlayan halı türüdür. Ladik dokumasında mihrap 1 veya 3 nişlidir, merkez niş büyük ve havı fazladır. Nişler zarif sütuncuklar üstüne dayanmaktadır. Tek nişli mihraplar düz üçgen şeklinde kademeli ve dıştan çengellidir. Üstte alem yarım ay şeklindedir, arada içten küçük karanfiller sallanır, tabanı boş ve bazılarında tarih bulunmaktadır (Aslanapa, 2005: 263).

Fotoğraf: 8, Ladik (Konya Etnoğrafya Müzesi).

Kırşehir seccadeleri olarak bilinen grupta 2 veya 3 konturlu çengelli mihrap tasarımı Gördes ve Ladik seccadelerinde de görülmektedir. Simetric çift mihraplı bulunanlarının da yapıldığı bilinmektedir. Kırşehir bölgesinde Kırşehir seccadelerine benzerlik gösteren Mucur

seccadelerinin tasarım özellikleri Ladik seccadelerinden alıntılar bulundurmakta. İnce havlı birkaç konturlu mihrap alemlî, tek veya çift yönlüdür. merkezinde kandilden, yaprak yada çiçek bulunur. Mucur seccadelerinde mor, üç ayrı tonda kırmızı ile mavi, sarı siyah, beyaz ve daha az olarak yeşil renk kullanılmıştır (Aslanapa, 2005: 270).

17. yy dan olan Bergama seccadelerinde sadece yün kullanılmıştır. Argaçlarda saf beyaz yün ve çift bükümlü iplik kullanılmıştır. Arışlar ise tek bükümlü kırmızı ve kahverengi yün iplikler kullanılmıştır. Tek ve çift mihrapların bulunduğu seccadelerde bitki desenleri geometrik olarak algılanacak kadar stilizedir. Bergama seccadeleri diğer Anadolu seccadelerinden etkilenmesinden ortaya çıkmıştır. (Aslanapa, 2005: 278).

18. yy da dokunan Milas seccadeleri, dikkat çekici renkleri vardır. Milas seccadesinde mihrap birden fazla boğumludur seccadenin üst tarafı baklavamsı bir hissiyat vermektedir. Arada bordür, mihrabın 1'e 2'e oranında olmaktadır. Alın kısmı simetrik şekilde stilize bitki normlarıyla donatılmıştır. Milas seccadelerinde ateş kırmızısı, sarı, yeşil, beyaz, erguvan renkleri ve lacivert bulunmaktadır (Aslanapa, 2005: 277).

Türk dokuma sanatı, gücünü uzun bir kültür ve mirastan almaktadır. Teknik ve desenleriyle 18. yy da yavaşlama akımına karşı dimdik durmuştur, ilerlemesini 19. yy bitene kadar devam ettirmiştir. Yeni yapılan her halı yapılan önceki halıya birşeyler katmış ve değerini arttırmıştır.

Sanayileşme devrinin başlamasıyla kaliteli el halıları yerini koruyamamıştır. Ayrıca yabancı uyruklu bazı kimseler cami, mescit vb. yerlerdeki halıları değişik vesilelerle yurtdışına kaçırmışlardır. XX. Yüzyıl başında ise el dokuması halı sanatımız yurtdışından gelen siparişler doğrultusunda ev sanayii haline gelmiş ve daha öteye gidememiştir. Siparişlere cevap verebilmek için el eğirmesi yünlerin yerine, makinalarda eğrilen yünler kullanılmış, doğal boyamacılığın yerini ise kimyasal boyalar almıştır. Günümüzde ise dünya pazarındaki büyük rekabet Türk halıcılığında olumsuz yönde etkilediğinden ihracat miktarı oldukça azalmıştır.

3. Konya'da Türk Halılarının Yeniden Tasarımdan Geçirilerek Kullanımı

3.1. Hammadde

Türk halıcılığında genellikle tüm malzeme yündür. Ancak 20. Yüzyıl ile birlikte Isparta, Bünyan, Hereke, Demirci bölgelerde gelişen halıcılık ile beraber atkı ve çözgüde pamuk ipliği de kullanılmaya başlamıştır.

3.2. Teknik ve Desen Özellikleri

Konya halılarında genellikle kullanılan tüm malzeme yündür. Yörelere genelde ıstar (sarma) tip tezgah kullanılmıştır ve Türk düğümü ile dokuma yapılmıştır. Genellikle orta kalite diye tabir edilen düğüm sıklığındadır.

Konya halılarının başlangıcında Selçuklu halıları vardır. Sonsuza sınırlandırılmış geometrik motifler, kûfi yazıdan esinlenerek yapılan motifler dikkat çeker.

Konya'ya bağlı Karapınar, Nuzumlu, Ladik, Küçük Muhsine, Derbent vd gibi ilçelerde kendi yörelere ait kalite, renk ve desenlere sahip üretim var olmuştur.

Eski Ladik seccâdelerinin mihrap nişleri kademeli ve kancalıdır. Bitkisel motifler geometrik halde dokunmuştur. Bugün ise Ladik'te motifler geometrik halde ve taban, kelle türü halılar olmak üzere tamamen bitkisel halde dokunmaktadır.

Karapınar yöresinde taban, kelle türü büyük ebatlı halılarda olmakla birlikte sıklıkla rastlanmaz. Seccâde tarzı küçük ebatlı halılar da İslık Kasabası gibi merkeze bağlı yörelerde daha yoğundur.

Ayrıca Karapınar'da 'Hataplı-Mihraplı' seccadeler ünlüdür. Bunun yanı sıra Başarakavak, Ulu Muhsine, Küçük Muhsine gibi köylerde ise geometrik motiflerin kullanıldığı kompozisyonlar öne çıkmıştır.

Konya bölgesinde her yörede karakteristik olarak dokunmuş olan halılarda genellikle motifin geometrik hali kullanılmıştır. Bir halıda kullanılan renk sayısı yedi ya da sekizi pek geçmez.

3.3. Kırık Yama (Patchwork)

Yüzyıllar öncesinden küçük ve yıpranmış parça kumaşları tekrar kullanmak amacıyla kumaşların bir birine ekleyerek meydana gelmiştir. Çıkan bu motifler, el emeği gerektiren bu çalışma zaman geçtikçe sanata dönüşmüştür. Kullandığımız dilde günümüzde patchwork adıyla bilinmektedir. Bu güne kadar gelen bu sanatsal çalışma kırkyamayla alakalı dış yayın çalışmaları, araştırmalarından ötürü "patchwork" ismiyle dilimize geçmiştir. Kırkyama halı, deri, dokuma, kumaş birleştirme yöntemlerinin tümüdür. Yabancı bir adla bilinse de kırkyama ihtiyaç ve zorluk dönemlerinden dolayı eski kadınlarımız tarafından yapılan bir sanattır. Günümüzde istenilen renk,ölçü ve geometrik şekilde birleştirme yapıldığından dolayı mekanlarda kullanım önceliği sağlamaktadır. İngilizce olarak kelimeye bakarsak "Patch"yama "work"iş anlamına gelir "yama işi" gibi bir anlam çıkar.

3.4. Vintage

Türkçe karşılığı bağ bozumu olan vintage, geçmiş döneme ait tek ve özel parça ya da koleksiyonlar için kullanılan bir terimdir.

Vintage halı; Eski fakat yıpranmamış olan eski Anadolu motiflerini üstünde taşıyan bu halılar tıraşlandıktan sonra eskitme işlemlerinden geçirilip istenilen renkte boyandıktan sonra patchwork modeliyle birlikte halı piyasasında yerini almaktadır.

3.5. Oyma(Kabartma)

Bu modelde yine eski fakat yıpranmamış, yırtılmamış olan eski Anadolu motiflerini üstünde taşıyan bu halılar modellerin, üstünde ki modele ve desene göre desenlerin kabarık kalacak şekilde el ile kesilip kabartma oluşturmasıyla ve sonrasına eskitme işlemlerinden geçirilip istenilen renkte boyandıktan sonra patchwork ve vintage modeliyle birlikte halı piyasasında yerini almaktadır.

3.6. Türk kirkitli dokumalarında eskitme yöntemleri

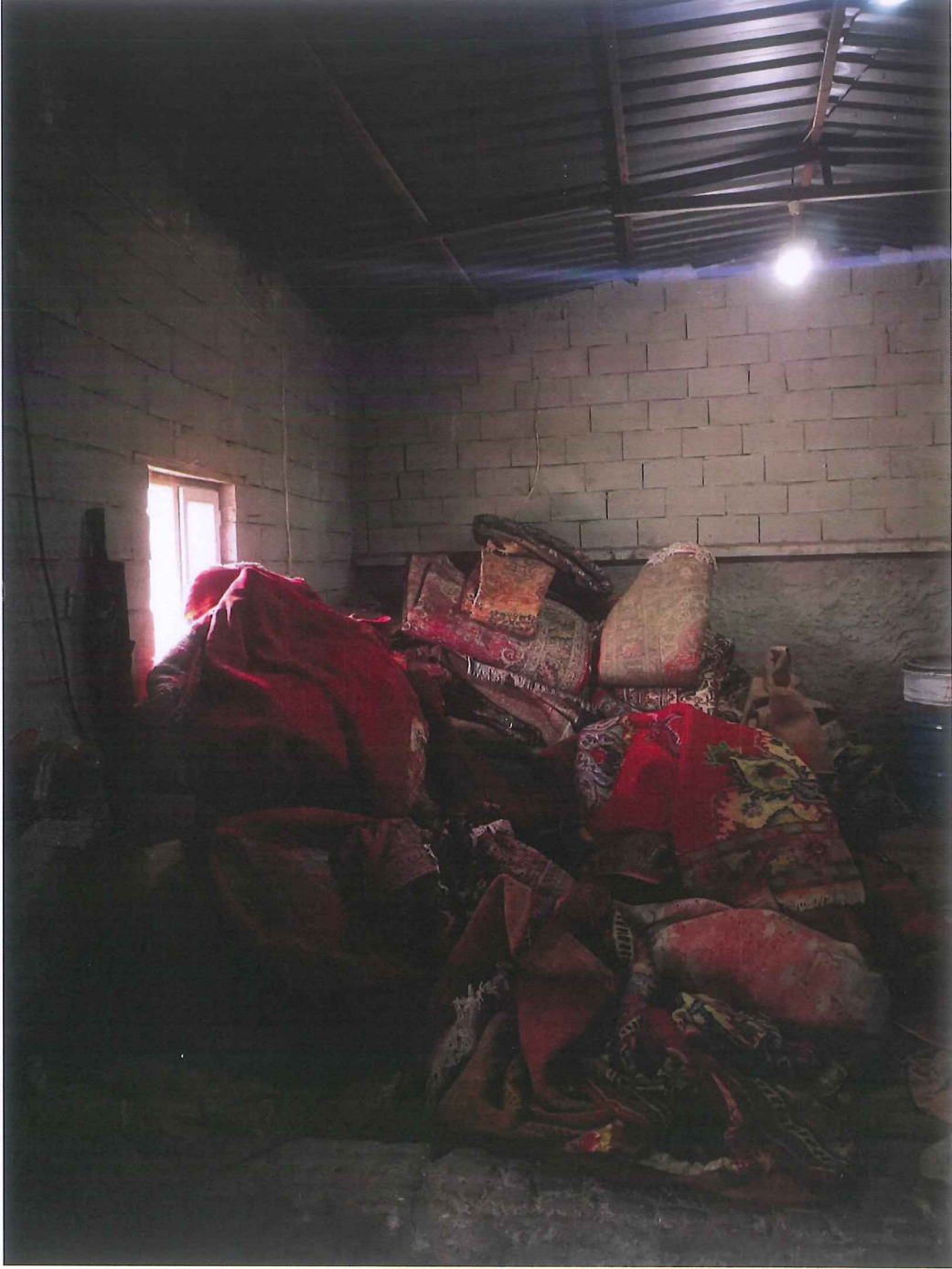
- Sıcak ve soğuk su ile İlaçlanarak yapılan renk Soldurması.
- Kök boyalı Halılarda Yıkama ve Eskitme Yöntemleri
- Güneşli günlerde güneş altında renk Soldurması
- Hayvanların atıkları ile renklerin Soldurması

4. Eskitme, patchwork, boyalı halılarda işlem basamakları

4.1. Halıların toplanması

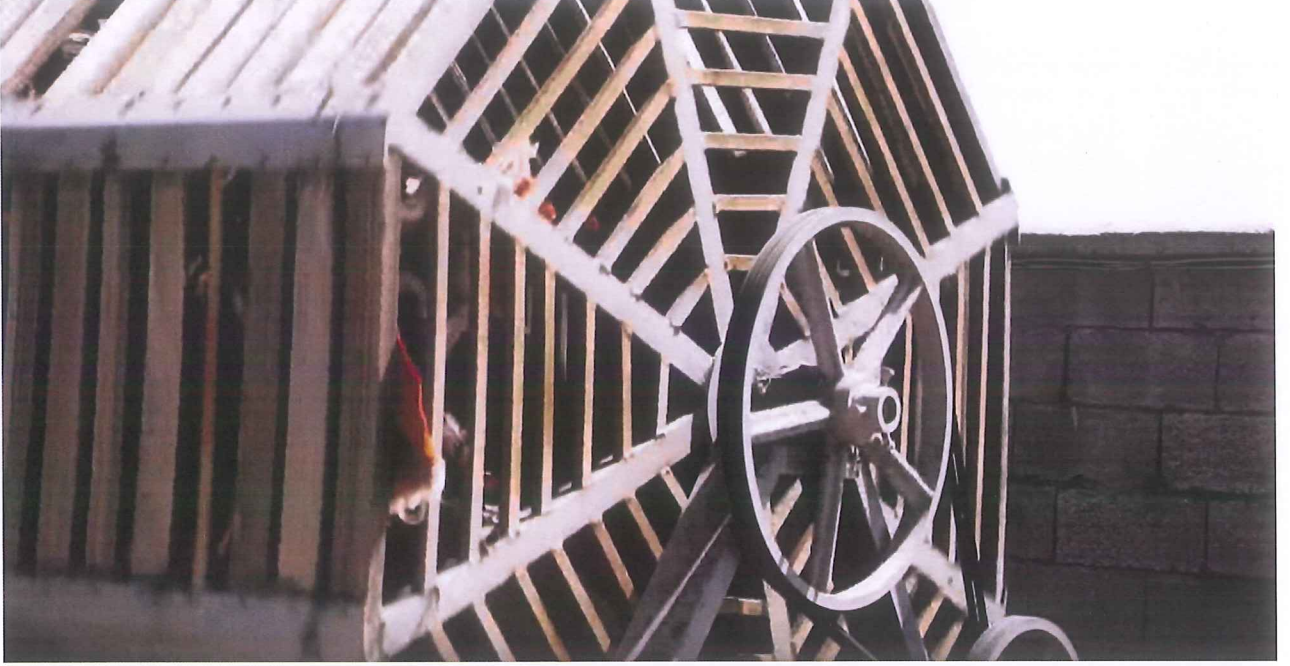
Fotoğraf: 10, halıların toplanması.

Fotoğraf: 11, Halıların depolanması.

Gündelik kullanım ömrünü tamamlamış, ortası, kıyısı, kenarı yırtılmış ve tamirati maliyetini karşılamayacak olan el dokuması halılar müteşebbisler tarafından toplanmakta ve depolanmaktadır.

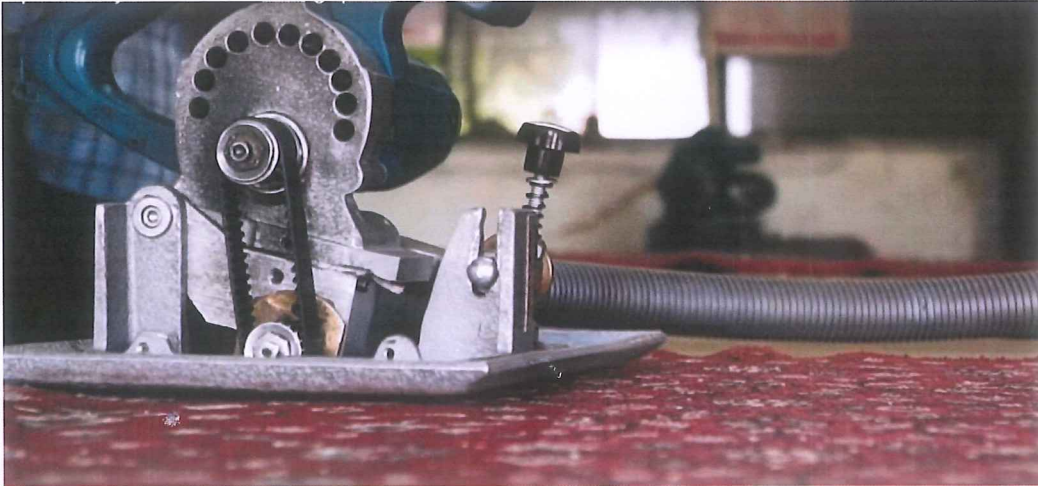
4.2. Dolaplama

Fotoğraf: 12, Dolapta toz alma işlemi.

Toplanan halılar dolap bölümüne getirilir ve halı bu dolaplara konulur. Bu dolaba birden fazla halı konur, Dolap döndürülmeye başlanır ve halılar birbirine, dolabın iç yüzeyine sürterek döner. Dönme işleminde halılar hem gevşer hem de tozdan kurtuldukları için renkleri belirginleşir. Bu dolaplama halının durumuna göre 2 ile 6 saat arası sürer.

4.3. Hav kırkma

Fotoğraf: 13, Hav kırkımı.

Birleştirme yapılacak halılar farklı yörelere ait olduğundan aynı hav yüksekliğine sahip olmaları gerekmektedir. Bu sebeple hav kırkımına tabi tutularlar.

4.4. Yıkama

Fotoğraf: 14, yıkama işlemi

İkinci aşamadan sonra halı veya kilim yıkama bölümünü gelir. Bu aşamada halı bol suyun içinde beklettikten sonra deterjanı veya şampuanı dökerek el ile fırçalanır. Daha sonra gelberi denilen aletle halının yüzündeki köpükler çekilerek (kazılarak) toplanır. Bugün modern halı yıkama fabrikalarında halıları yıkarken, makinayla fırça işlemleri gerçekleştiriyorlar. Bu makineler yüksek devirli olduğu için fırçaları çok hızlı döner, bu durumda halıların çabuk yıpranmasına neden olur. Eski yıkama fabrikalarında hâlâ el fırçası kullanılır, bu yüzden halılar yıpranmadan yıkanmış olurlar.

4.5. Sıkma

Fotoğraf: 15, Santrafujde sıkma.

Duruladıktan sonra ıslak halı santrafuj denilen makinede sıkılır. santrifuj makinesi, büyük üçayaklı kazana benzer ve süzgeç gibi her tarafında sayısız delikleri vardır. Halı durulandıktan sonra katlanıp bu kazanın içine koyulur, yüksek hızla döndüğü için birkaç saniye içinde halıdaki suyu tamamen sıkır ve hafif nemli olarak bu makineden çıkarılır. Tam kurutmak için bir sonraki bölüme gönderilir.

4.6. Kurutma

Fotoğraf: 16, Kurutma.

Bu aşamada halıların tamamen kuruması için kış döneminde kapalı alanlarda soba veya pervaneli ısıtıcılar (sıcak hava akımı) aracılığıyla ısıtılır. Isı derecesi ise, 35-40 derece C. aralığında olması gerekir. Bu alanda tavana yakın(çünkü sıcak hava akımı tavanın altında toplanır) sıralanmış demir borular üzerinde yıkanmış halılar asılır ve tam kuruması için bu alanda bekletilir.

Yaz döneminde halıların yıkandıktan sonra tam kurutması için açık havadan(alan olarak) yararlanır. Yıkamanın bahçesinden, etraftaki duvarların üzeri ve her hangi bir açık havalı alan kullanılır. Özellikle güneşli havalarda bir hayli farklı olur çünkü kurutulmaya bırakılan yıkanmış halılar güneş altında daha çabuk kurutulur, bu nedenle yıkamacı daha çok halı yıkama şansını elde edebilir.

4.7. Soldurma ya da Boyama İle Renklerin Değiştirilmesi

Burada farklı yöntemler kullanılabilir.

4.8. İlaçlama Yöntemiyle Renklerin Soldurması

Fotoğraf: 17, ilaçla soldurma.

Bu yöntemde renklerin soldurması için kimyasal malzemeler kullanılır. Bu işlem büyük bir kazan içinde veya yerde(kazansız) yapılabilir. Kazanda yapılırsa, her 20 (yirmi) litre su içinde 1/2 (yarım) Kg. Hidro Sulfit katılır fakat işlemi daha çok hızlı ve etkisini daha çok artırmak için aynı 20 litre suyu, çay bardağının çeyreğe kadar zaç yağı(sülfürik asit,

H₂SO₄, güçlü bir mineral asittir) ilave edilmesi gerekir. Halı veya kilim bu karışımın içinde yaklaşık 20 dakika kalır ve hemen çıkarılması gerekir.

4.9. Boyama ile renk değiştirme

Fotoğraf: 18, Boyama.

Halının özgüleri pamuksa, ay suyu veya sulandırılmış permenganat ile boyanır. özgüleri yün ise, “Hipo” (saf amaşır suyu) ve bardak sirke ilave ederek karıştırılır.

Hazırlanmış bu malzeme ile halının çözümlerini boyarız. Birkaç dakika sonra çözümler sararır ve güzel bir görüntü ortaya çıkar.

4.10. Açık Havada Güneş Altında Renklerin Soldurması

Güneş altında renklerin soldurması, halı ve kilimlerde tabii ve en güzel yöntemdir. Antalya'nın çevresi ve ilçeleri özellikle Döşeme altı bölgesi bu iş için çok uygun bir yer olduğunu söyleyebiliriz. Her yaz, sezon başı İstanbul ve Anadolu'nun çok yerinden Döşeme altı bölgesine yeni halılar ve kilimler gönderiliyor. Antalya'nın yerlilerinin çoğu için bu iş bir meslek haline gelmiş ve önemli bir sektöre dönüştürülmüştür.

Antalya'nın Döşeme Altı ahalisinin çoğu, küçük gruplar halinde Türkiye'nin dört bir yerinden, özellikle de İstanbul ve Anadolu'nun çeşitli yerlerinden halı tüccarlarının halıları ve kilimlerini kendi tarlalarında tam bir sezon (3-4 ay) güneşlenmeye bırakıp, müşahede altında tutuyorlar. Bu işi yapan yerliler belli bir ücret karşılığında kendilerine teslim edilen halı ve kilimleri bilinen bölgeye getirdikten sonra onları, ilkönce halının arkasındaki ince tüyleri ateşle yakıp, daha sonra tozlarını almak ve halıların yumuşatılması için, toz alma dolabına atarlar.

4.11. Hayvan Dışkısı İle Renklerin Soldurması

Eskitme yöntemlerinde ilk aşama olarak halı veya kilimlerin yıkama sürecinin gerçekleştirilmesi gerekir. Bu bölümde de büyükbaş (inek) dışkısı karışımıyla eskitme işlemlerine başlamadan önce yıkamadaki kuralları sırasıyla yerine getirmeliyiz. Eskitme İşlemine başlarken, büyük bir kovada büyükbaş hayvan dışkısını (inek) suyla iyice karıştırıp halı veya kilimin her yerine yaymalı, halının yüzü ve tersini hazırladığımız bu malzemedden kaplayarak renklerin soldurulması sağlanır.

Bu yöntem pek tercih edilen bir yöntem değildir çünkü sürecin zamanlaması çok önemlidir ve herkes bunu ayarlayamaz. Biraz geç kalınması halinde bu karışım halıdaki renkleri yakabilir veya uygulamayı erken bitirdiğimizde renklerin solmasında etki gösteremeyebilir. Bu yöntem riskli olduğu için pek uygulanmıyor, ayrıca şehirde inek dışkısı bulmak ve bu tarz işlerle uğraşmak çok zor. Bu yöntemi çoğu kimse yapmak istemez.

4.12. Tekrar yıkama

Fotoğraf: 19, yıkama.

Soldurma ya da boyama işlemi biten halılar tekrar yıkanır.

4.13. Şablon hazırlama

Fotoğraf: 20, Şablon hazırlama.

Yapılacak halı için bir şablon hazırlanır.

4.14. Kesim

Fotoğraf: 21, kesim.

Şablonda belirlenen birleştirmeye göre halıdan parçalar kesilir.

4.15. Overlok işlemi

Fotoğraf: 22, Overlok.

Kesilen parçalar kenarlarından sökülmesin diye overlok işlemine tabi tutulur.

4.16. Dizayn

Fotoğraf: 23, dizayn.

Parçalar şablona uygun şekilde dizayn edilerek numaralandırılır.

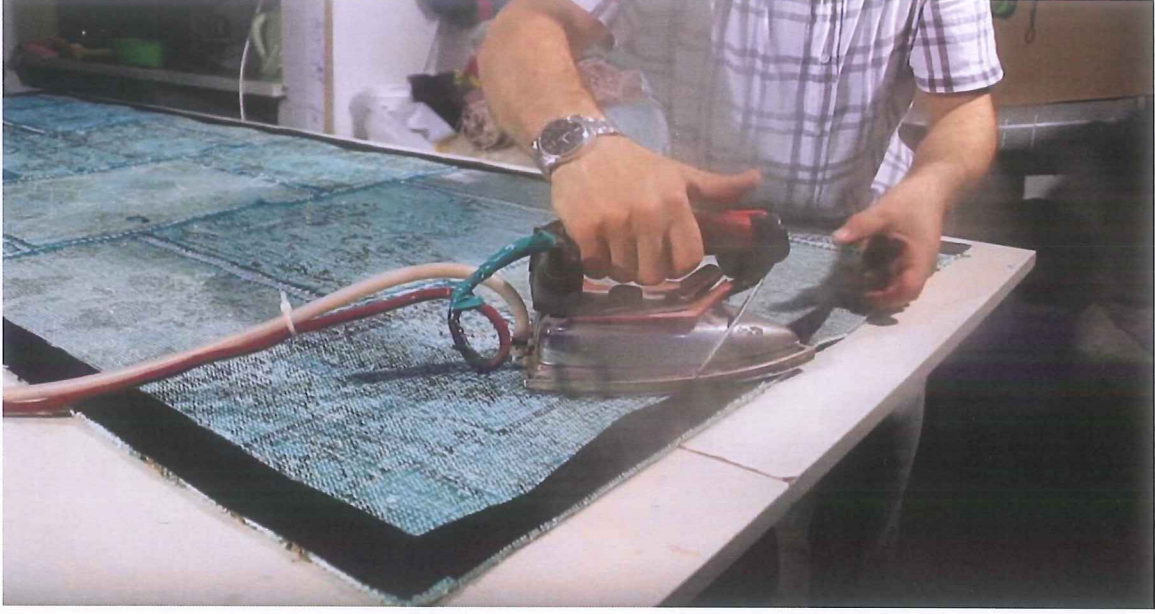
4.17. Birleştirme işlemleri

Fotoğraf: 24, birleştirme.

Overloktan geçirilip şablona göre numaralandırılan parçalar el dikişi ile birleştirilir.

4.18. Telalama

Fotoğraf: 25, tela işlemleri.

Birleştirilen parçalar arka yüzünden hazır tela ile kaplanır.

4.19. Astarlama

Fotoğraf: 26, astarlama.

Telalanan halı astarlanarak hazır hale getirilir.

5. Mekan

İç mimarlık ve mimarlık mesleğinin konusunu oluşturur. Mekan bir mimari tasarımın yegane niteliğidir, bir mimari ürünü var eden ana koşuldur. Bir mekan oluşturmak için onun mutlaka her açıdan kesin engellerle sınırlanması gerekmez. Mekanı oluşturan sınırlama fiziksel olabileceği gibi, yalnızca görsel de olabilir. Halı bir mekanı diğerinden ayırabilir.

6. Mekanda Kullanım Alanları

6.1. Evlerde İç Mekanlarda

Patchwork, vintage ve oymalı halı ıslak hacim harici her türlü alanlarda kullanılmaktadır. Renk ve ölçü olarak hiç bir sınırı olmayan bu tasarım ürünlerini mekanla uyumu, mekana odaklanmamızı sağlayan özelliği çok kuvvetlidir.

6.1.1. Yemek odası

6.1.2. Salon

6.1.3.Hol

6.1.4. Yatak Odası

6.1.5. Teşhir mağazaları

6.1.6. Ofislerde

7. Eskitme, Patchwork, Boyalı Halılar

Fotoğraf: 9, Patchwork halı tasarımı bir yemek odası.

Eskitilmiş halıların göz alıcı çekiciliği halının bu şeklinin kullanan insanların göz zevklerine uyması, yaşam alanlarını olumlu şekilde görselliğine katkı sağladığı, yeni el dokuma halılara (kökboyalı veya soldurulmamış) kıyasla daha etkili gözüktüğünü, klasik formda, antik görünümlü halıların, üretim zamanının uzunluğu ve şuan ki el işi eğitimlerinin az olması nedeniyle fiyatlarının çok pahalı olmasını sağlamıştır. Eskitme halılar yapılan işlemler sonucu, renklerinin hafif ve pastel tonlarda olması, fiyat anlamında sıfırdan dokunma maliyetlerinin çok altında çıkması nedeniyle eskitme halılara talep artmış bulunmaktadır.

7.1. Patchwork Yöntemi Kullanılan Halılar

Kırkyama farklı özellikteki kumaş parçalarının birleştirilmesiyle yapılan sanatsal bir çalışmadır. Aynı zamanda bir renk ve şekil oyunudur. Yama işi anlamına gelen İngilizce patchwork olarak da günümüzde isimlendirilmektedir. Kimi kaynaklara göre Orta Asya, kimine göre de Mısır kaynaklıdır.

7.2. Soldurulmuş Patchwork halılar

Örnek

Fotoğraf: 27.soldurulmuş patchwork halı

ÖLÇÜLERİ:170x240

KOLEKSİYON: Erol Başgan

KULLANILAN PARÇALARIN İSİMLERİ:VAROŞ

ZAMANLA YIPRANMIŞ,YANMIŞ YEKPARE HALDE KULANILACAK DURUMDA OLMAYAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

Örnek

Fotoğraf: 28.soldurulmuş patchwork halı

ÖLÇÜLERİ:80X160

KOLEKSİYON:Erol Başgan

KULLANILAN PARÇALARIN İSİMLERİ:VAROŞ

ZAMANLA YIPRANMIŞ,YANMIŞ YEKPARE HALDE KULANILACAK DURUMDA OLMAYAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

Örnek

Fotoğraf: 29.parke tasarımlı patchwork halı

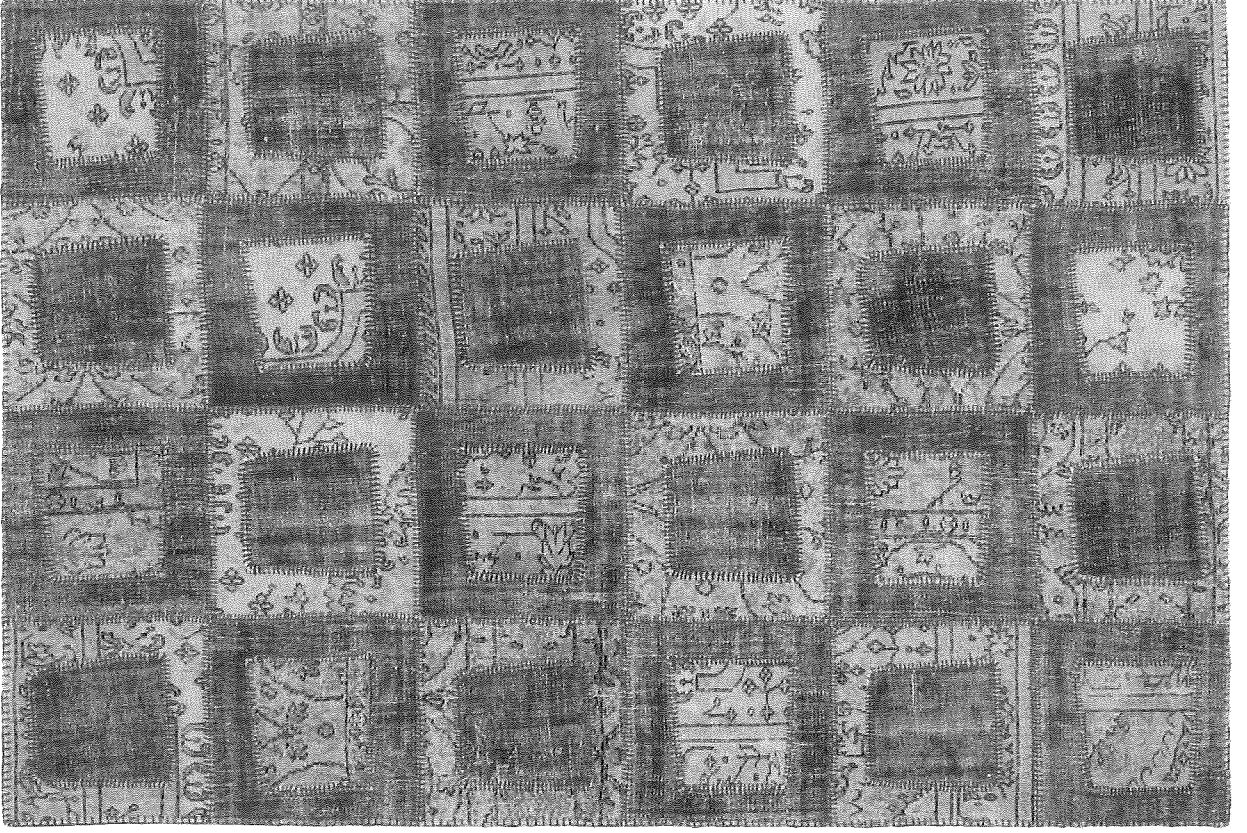
ÖLÇÜLERİ:200X300

KOLEKSİYON:Karavan Halıcılık

KULLANILAN PARÇALARIN İSİMLERİ:ISPARTA HALISI

ZAMANLA YIPRANMIŞ,YANMIŞ YEKPARE HALDE KULANILACAK DURUMDA OLMAYAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

Örnek

Fotoğraf: 30.kutu tasarımlı patchwork halı

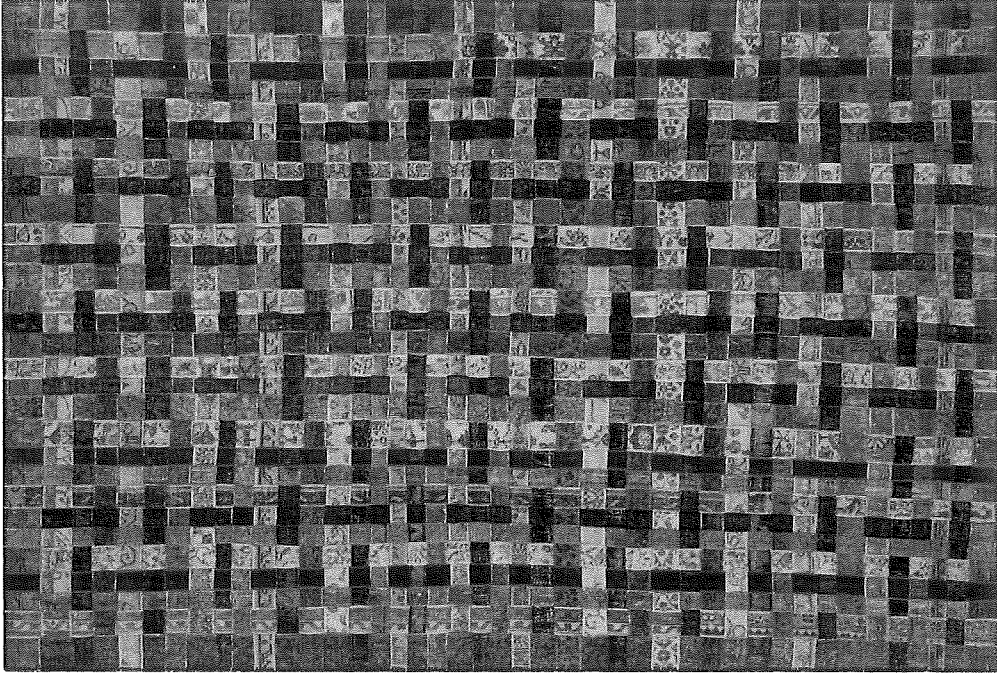
ÖLÇÜLERİ:200X300

KOLEKSİYON: Karavan Halıcılık

KULLANILAN PARÇALARIN İSİMLERİ: ISPARTA HALISI

ZAMANLA YIPRANMIŞ, YANMIŞ YEKPARE HALDE KULANILACAK DURUMDA OLMAYAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

Örnek

Fotoğraf: 31.patchwork parçalarından arta kalan küçük parçalarla halı

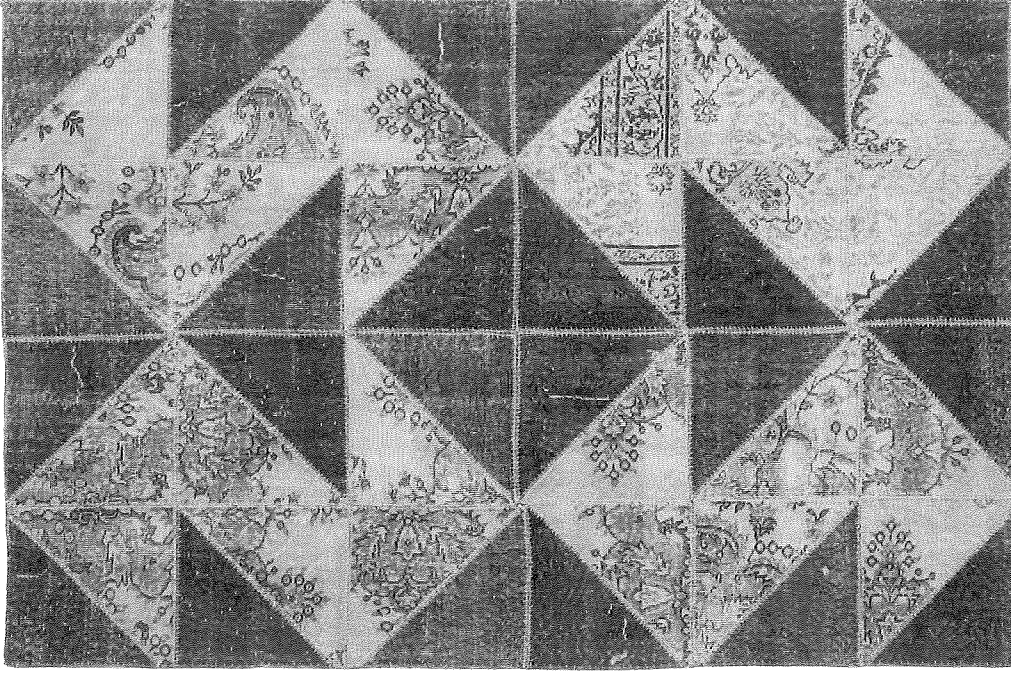
ÖLÇÜLERİ:230X360

KOLEKSİYON: Ahmet Batuhan Şener

KULLANILAN PARÇALARIN İSİMLERİ: ISPARTA HALISI

ZAMANLA YIPRANMIŞ, YANMIŞ YEKPARE HALDE KULLANILACAK DURUMDA OLMAYAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

Örnek

Fotoğraf: 32.s tasarımlı patchwork halı

ÖLÇÜLERİ:160X230

KOLEKSİYON: Nihat Başgan

KULLANILAN PARÇALARIN İSİMLERİ: ISPARTA HALISI

ZAMANLA YIPRANMIŞ, YANMIŞ YEKPARE HALDE KULANILACAK DURUMDA OLMAYAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

Örnek

Fotoğraf: 33.s modelinde ki parçalardan farklı tasarımlı halı

ÖLÇÜLERİ:160X230

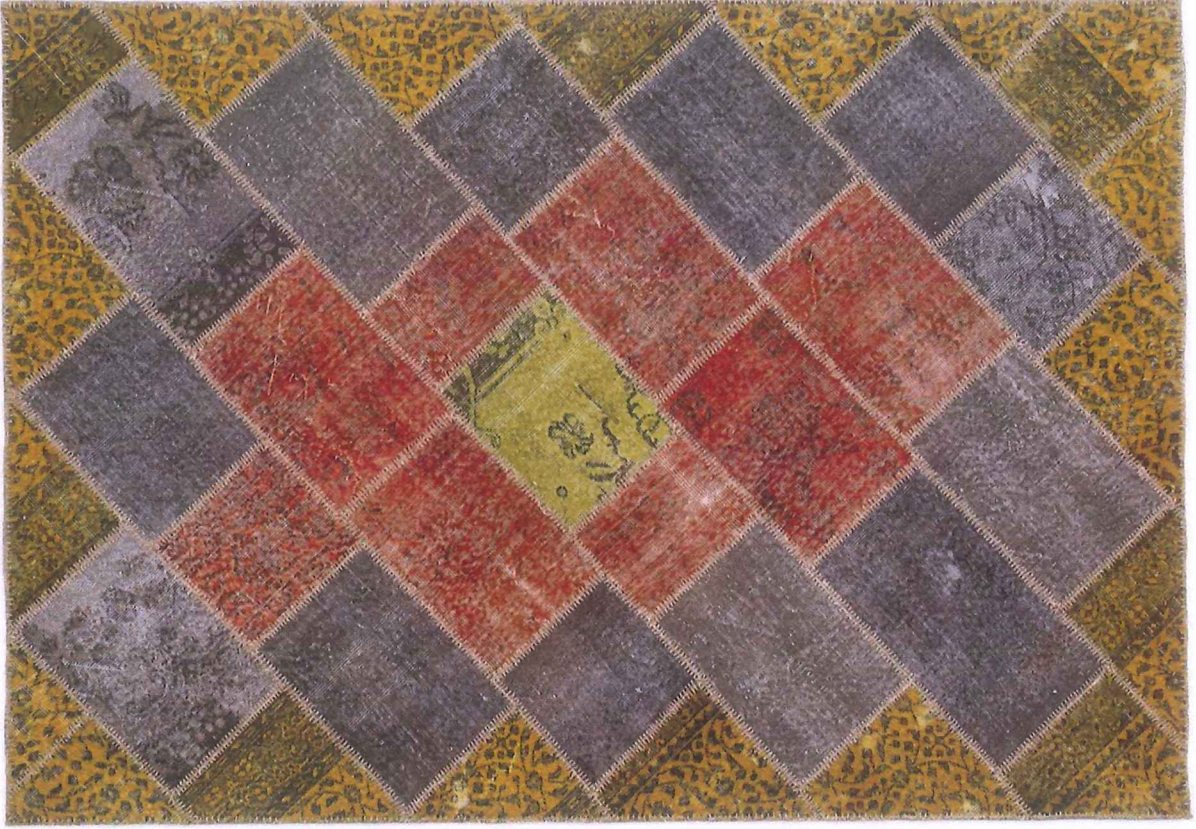
KOLEKSİYON: Ahmet Batuhan Şener

KULLANILAN PARÇALARIN İSİMLERİ: ISPARTA HALISI

ZAMANLA YIPRANMIŞ, YANMIŞ YEKPARE HALDE KULANILACAK DURUMDA OLMAYAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

7.3. Boyalı Patchwork halılar

Örnek

Fotoğraf: 34.yan tasarımlı patchwork halı

ÖLÇÜLERİ:200X300

KOLEKSİYON: Ahmet Batuhan Şener

KULLANILAN PARÇALARIN İSİMLERİ: ISPARTA HALISI

ZAMANLA YIPRANMIŞ, YANMIŞ YEKPARE HALDE KULANILACAK DURUMDA OLMAYAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

Örnek

Fotoğraf: 35.madalyon tasarımlı patchwork halı

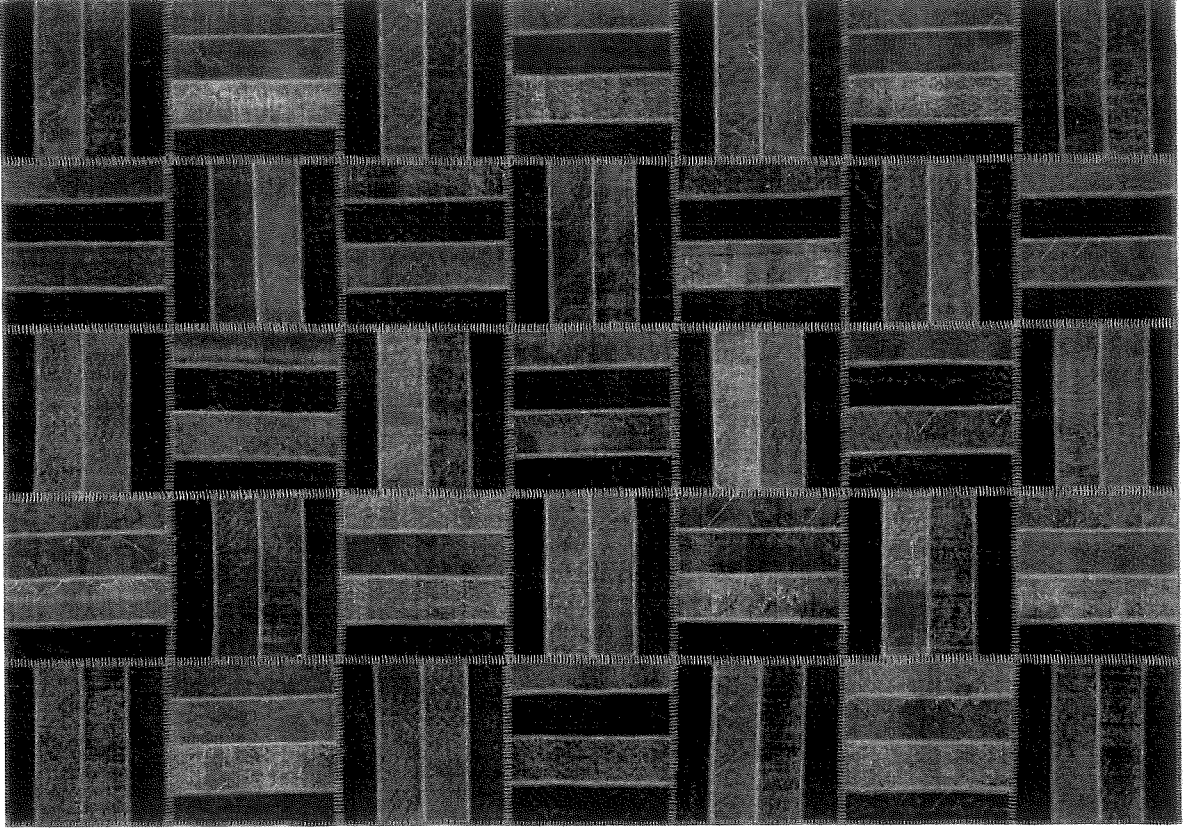
ÖLÇÜLERİ:170X240

KOLEKSİYON: Nihat Başgan

KULLANILAN PARÇALARIN İSİMLERİ: ISPARTA HALISI

ZAMANLA YIPRANMIŞ, YANMIŞ YEKPARE HALDE KULANILACAK DURUMDA OLMAYAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

Örnek

Fotoğraf: 36.parke tasarımlı patchwork halı

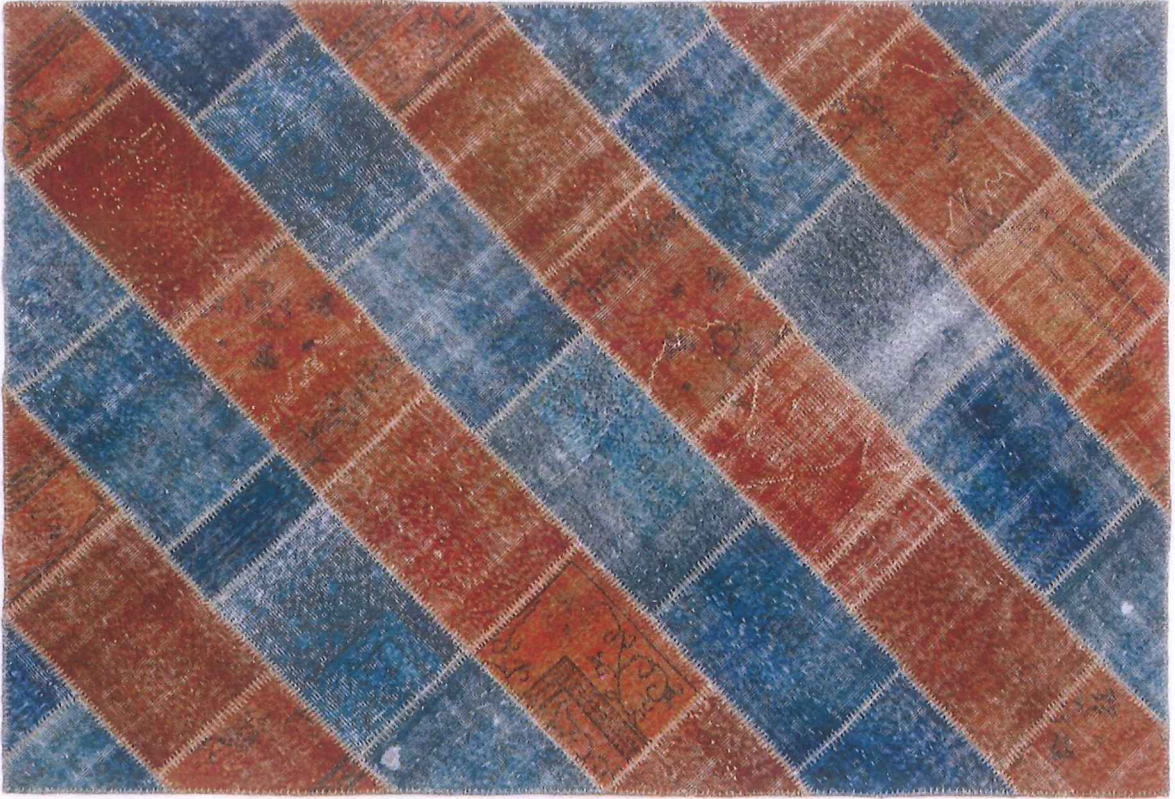
ÖLÇÜLERİ:200X300

KOLEKSİYON: Karavan Halıcılık

KULLANILAN PARÇALARIN İSİMLERİ: ISPARTA HALISI

ZAMANLA YIPRANMIŞ, YANMIŞ YEKPARE HALDE KULANILACAK DURUMDA OLMAYAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

Örnek

Fotoğraf: 37.yan tasarımlı patchwork halı

ÖLÇÜLERİ:160X230

KOLEKSİYON: Ömer Yumuşak

KULLANILAN PARÇALARIN İSİMLERİ: ISPARTA HALISI, DEMİRCİ HALISI

ZAMANLA YIPRANMIŞ, YANMIŞ YEKPARE HALDE KULANILACAK DURUMDA OLMAYAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

Örnek

Fotoğraf: 38.v tasarımlı patchwork halı

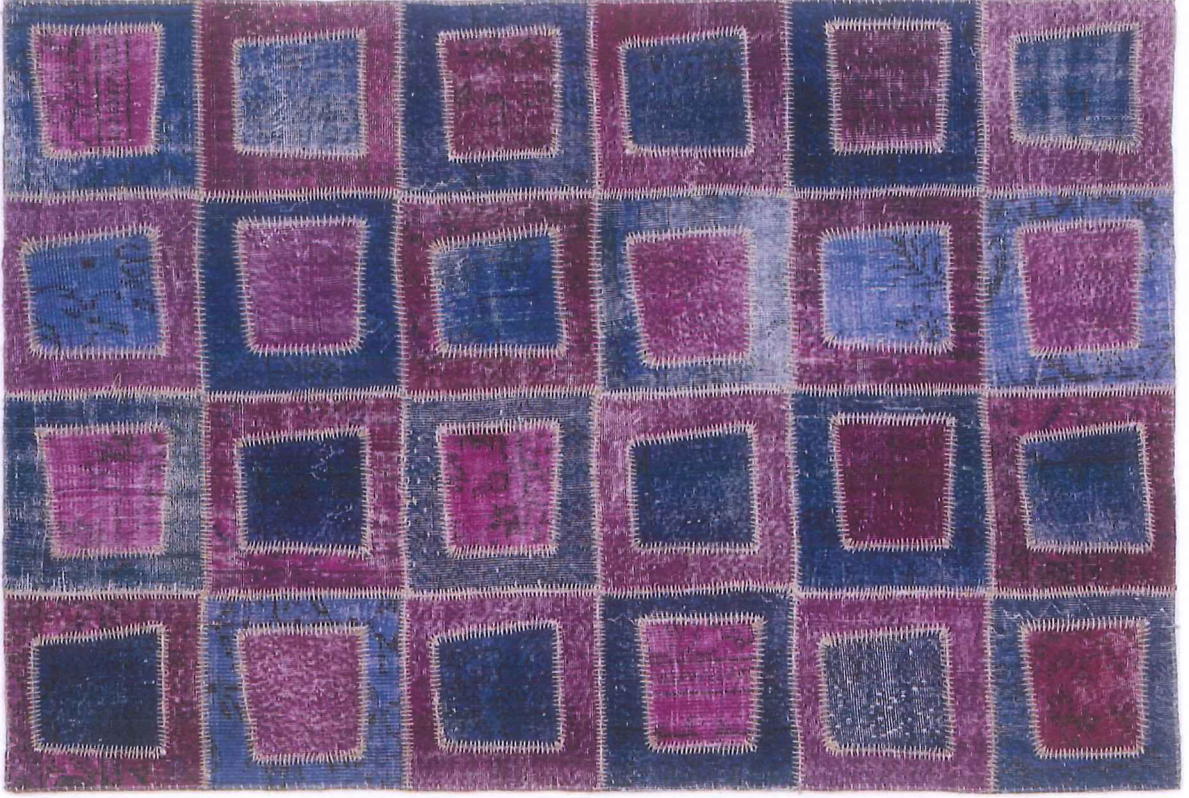
ÖLÇÜLERİ:160X230

KOLEKSİYON: FM Halıcılık

KULLANILAN PARÇALARIN İSİMLERİ: ISPARTA HALISI

ZAMANLA YIPRANMIŞ, YANMIŞ YEKPARE HALDE KULANILACAK DURUMDA OLMAYAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

Örnek

Fotoğraf: 39.kutu tasarımı patchwork halı

ÖLÇÜLERİ:170X240

KOLEKSİYON: Ahmet Batuhan Şener

KULLANILAN PARÇALARIN İSİMLERİ: ISPARTA HALISI,DEMİRCİ HALISI

ZAMANLA YIPRANMIŞ, YANMIŞ YEKPARE HALDE KULANILACAK DURUMDA OLMAYAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

Örnek

Fotoğraf: 40.bordür tasarımlı patchwork halı

ÖLÇÜLERİ:170X240

KOLEKSİYON: Ahmet Batuhan Şener

KULLANILAN PARÇALARIN İSİMLERİ: ISPARTA HALISI

ZAMANLA YIPRANMIŞ, YANMIŞ YEKPARE HALDE KULANILACAK DURUMDA OLMAYAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

Örnek

Fotoğraf: 41.klasik tasarımlı patchwork halı

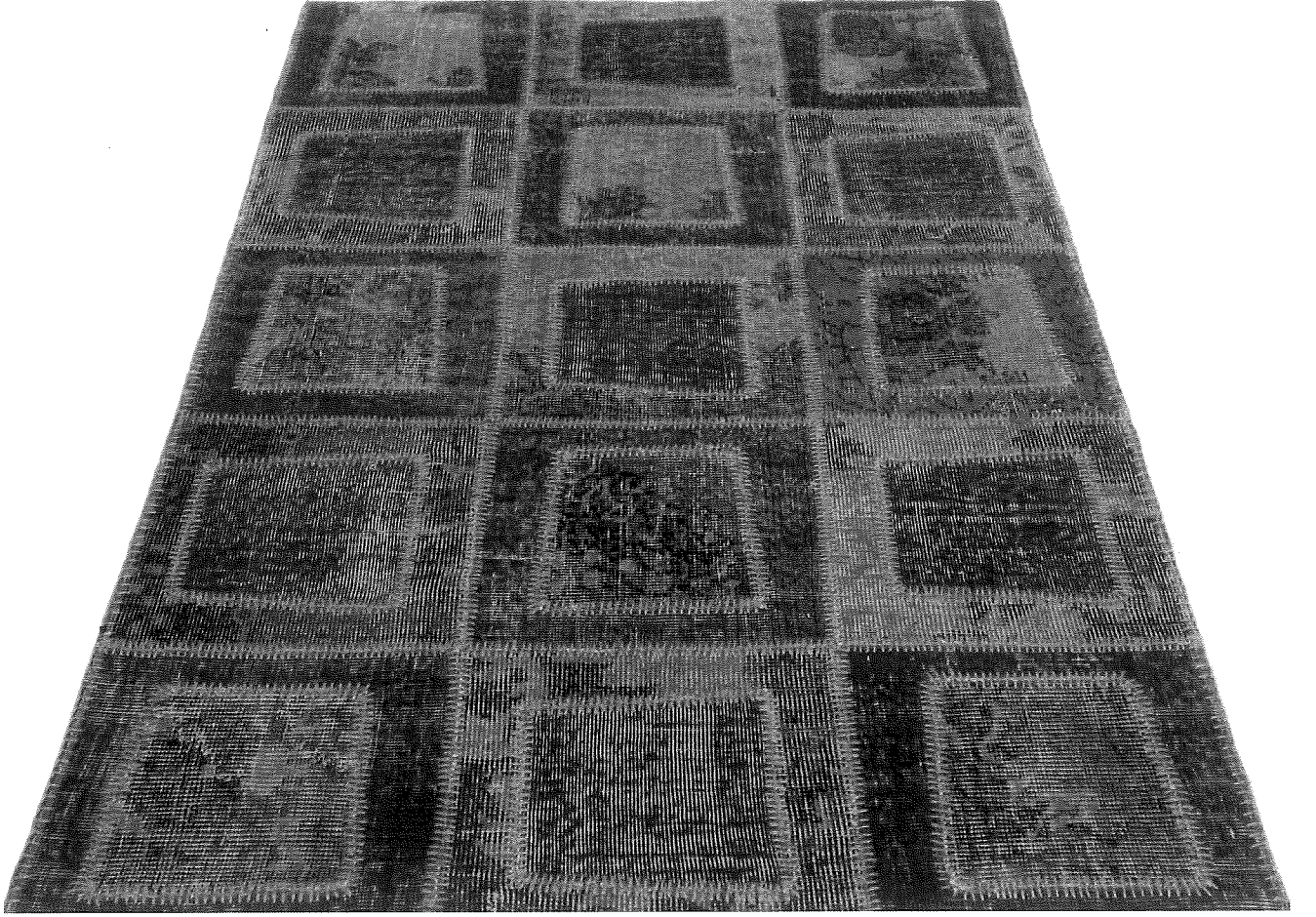
ÖLÇÜLERİ:170X240

KOLEKSİYON: Pelin Yılmaz

KULLANILAN PARÇALARIN İSİMLERİ: ISPARTA HALISI, DEMİRCİ HALISI

ZAMANLA YIPRANMIŞ, YANMIŞ YEKPARE HALDE KULANILACAK DURUMDA OLMAYAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

Örnek

Fotoğraf: 42.kutu tasarımlı patchwork halı

ÖLÇÜLERİ:160X230

KOLEKSİYON: Nihat Başgan

KULLANILAN PARÇALARIN İSİMLERİ: ISPARTA HALISI

ZAMANLA YIPRANMIŞ, YANMIŞ YEKPARE HALDE KULANILACAK DURUMDA OLMAYAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

Örnek

Fotoğraf: 43.küçük parçalarla tasarlanmış patchwork halı

ÖLÇÜLERİ:200X300

KOLEKSİYON: Erol Başkan

KULLANILAN PARÇALARIN İSİMLERİ: ISPARTA HALISI, DEMİRCİ,
HALISI, VAROŞ

ZAMANLA YIPRANMIŞ, YANMIŞ YEKPARE HALDE KULANILACAK
DURUMDA OLMAYAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

7.4. Naturel Patchwork Halılar

Örnek: 1

Fotoğraf: 44.boyasız varoş, çanakkale halılarından tasarlanmış patchwork halı

ÖLÇÜLERİ:80X160

KOLEKSİYON: FM Halı

KULLANILAN PARÇALARIN İSİMLERİ: VAROŞ, ÇANAKKALE

ZAMANLA YIPRANMIŞ, YANMIŞ YEKPARE HALDE KULANILACAK DURUMDA OLMAYAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

Örnek: 2

Fotoğraf: 45.boyasız tasarlanmış patchwork halı

ÖLÇÜLERİ:170X240

KOLEKSİYON: Ahmet Batuhan Şener

KULLANILAN PARÇALARIN İSİMLERİ: ISPARTA HALISI

ZAMANLA YIPRANMIŞ, YANMIŞ YEKPARE HALDE KULANILACAK DURUMDA OLMAYAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

Örnek: 3

Fotoğraf: 46.anadolu halılarından tasarlanmış patchwork halı

ÖLÇÜLERİ:200X300

KOLEKSİYON: Nihat Başgan

KULLANILAN PARÇALARIN İSİMLERİ: ANADOLU

ZAMANLA YIPRANMIŞ, YANMIŞ YEKPARE HALDE KULANILACAK DURUMDA OLMAYAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

Örnek: 4

Fotoğraf: 47.boyasız varoş, Çanakkale halılarından tasarlanmış patchwork halı

ÖLÇÜLERİ:170X240

KOLEKSİYON: FM Halı

KULLANILAN PARÇALARIN İSİMLERİ: VAROŞ, ÇANAKKALE

ZAMANLA YIPRANMIŞ, YANMIŞ YEKPARE HALDE KULANILACAK DURUMDA OLMAYAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

Örnek: 5

Fotoğraf: 48. Isparta halılarından tasarlanmış patchwork halı

ÖLÇÜLERİ: 120X180

KOLEKSİYON: Ömer Yumuşak

KULLANILAN PARÇALARIN İSİMLERİ: ISPARTA HALISI

ZAMANLA YIPRANMIŞ, YANMIŞ YEKPARE HALDE KULLANILACAK DURUMDA OLMAYAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

Oymalı Halılar

Örnek: 1

Fotoğraf: 49.oymalı modelli halı

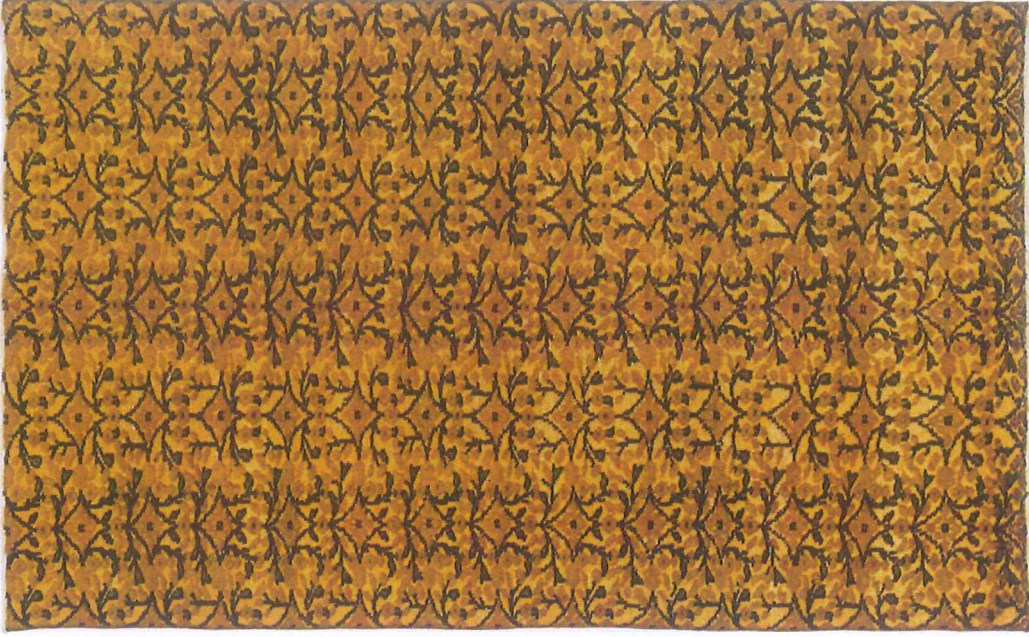
ÖLÇÜLERİ:158X235

YÖRESİ: ISPARTA

KOLEKSİYON: Ahmet Batuhan Şener

ZAMANLA KULLANILMAYAN FAKAT YIPRANMA VE ESKİME ORANI AZ OLAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

Örnek: 2

Fotoğraf: 50.oymalı modelli halı

ÖLÇÜLERİ:204X305

YÖRESİ: ISPARTA

KOLEKSİYON: Erol Başgan

ZAMANLA KULLANILMAYAN FAKAT YIPRANMA VE ESKİME ORANI AZ OLAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

7.5. Vintage Halılar

Mid-century olarak adlandırılan 60 ve 70'li yıllarda Anadolu'nun birçok yöresinde dokunan el halıları, bir takım tıraşlama, soldurma ve boyama işlemlerinin ardından 'geçmişin modası (vintage) halılar' olarak piyasaya sürülmektedir. 'Geçmişin modası (Vintage) halı'larında tüm dünyada 'overdyed rugs' olarak uzun zamandır tercih edilen boyama halılarıdır.

7.6. Boyalı Vintage Halılar

Örnek: 1

Fotoğraf: 51.vintage modelli halı

ÖLÇÜLERİ:175X245

YÖRESİ: DEMİRCİ

KOLEKSİYON: Karavan Halıcılık

ZAMANLA KULLANILMAYAN FAKAT YIPRANMA VE ESKİME ORANI AZ OLAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

Örnek: 2

Fotoğraf: 52.vintage modelli halı

ÖLÇÜLERİ:200X300

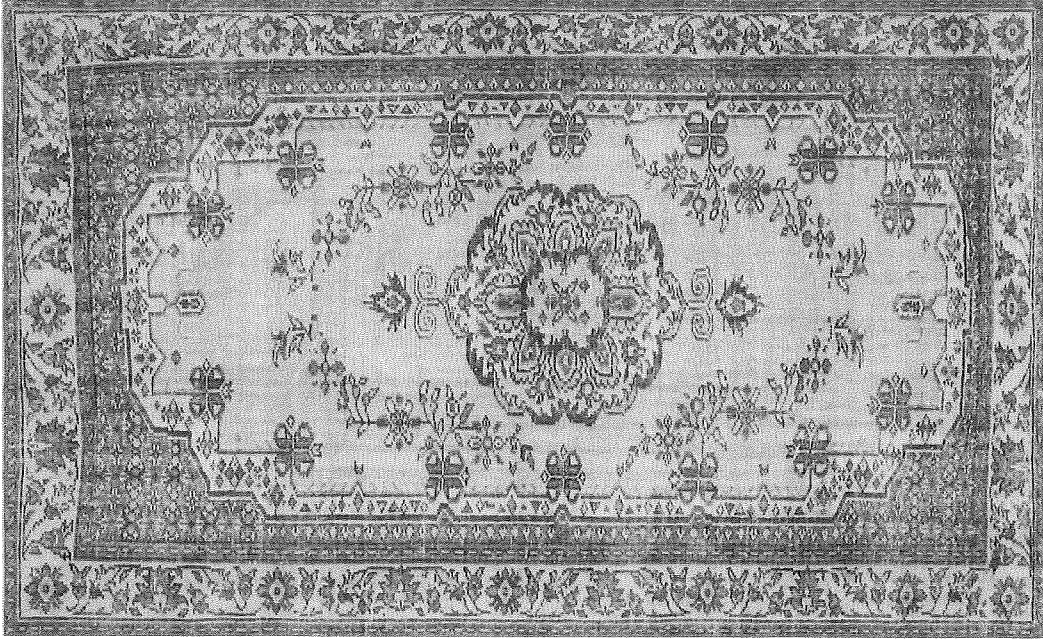
YÖRESİ: ISPARTA

KOLEKSİYON: Nihat Başgan

ZAMANLA KULLANILMAYAN FAKAT YIPRANMA VE ESKİME ORANI AZ OLAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

7.7. Boyasız Vintage Halılar

Örnek: 1

Fotoğraf: 53.boyasız vintage modelli halı

ÖLÇÜLERİ:170X240

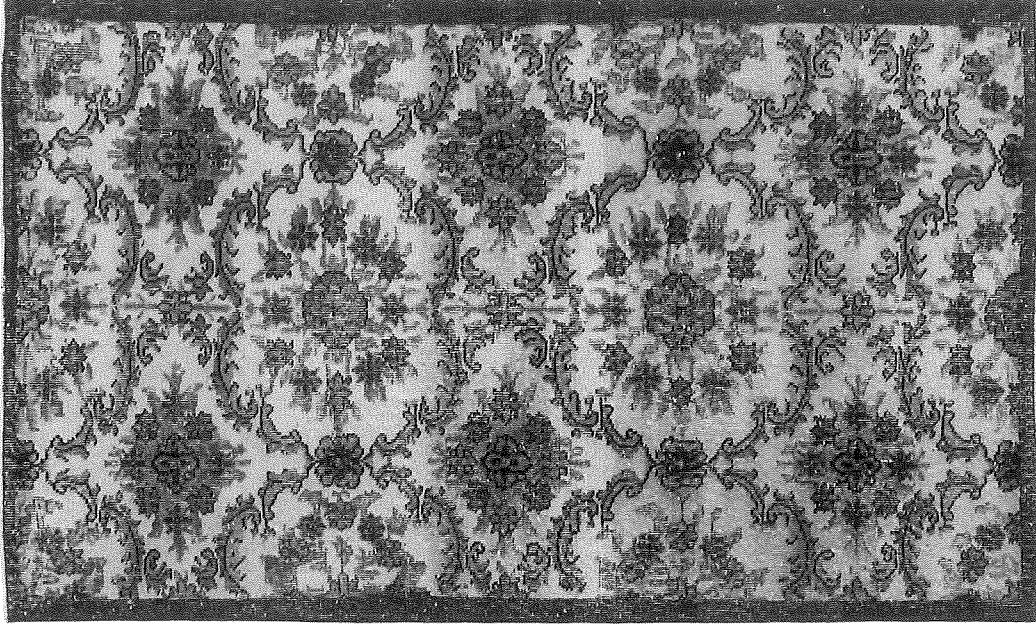
YÖRESİ: ISPARTA

KOLEKSİYON: Erol Başkan

ZAMANLA KULLANILMAYAN FAKAT YIPRANMA VE ESKİME ORANI AZ OLAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

7.8. Ham Vintage Halılar

Örnek: 1

Fotoğraf: 54.boyasız vintage modelli halı

ÖLÇÜLERİ:120X180

YÖRESİ: ISPARTA

KOLEKSİYON: Mehmet Bozdağ

ZAMANLA KULLANILMAYAN FAKAT YIPRANMA VE ESKİME ORANI AZ OLAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

Örnek: 2

Fotoğraf: 55.

ÖLÇÜLERİ:160X235

YÖRESİ: ISPARTA

KOLEKSİYON: Ahmet Batuhan Şener

ZAMANLA KULLANILMAYAN FAKAT YIPRANMA VE ESKİME ORANI AZ OLAN EL DOKUMA HALILARDAN YAPILMAKTADIR.

8. SONUÇ

Köklü bir geçmişin ürünü olan ve çok zengin çeşitliliğe sahip Türk el sanatları, maddi kültür varlığımızın en değerli belgeleridir. İnsanların çağlar boyunca ürettikleri kültür varlıkları gelişim ve değişim içinde sürekli olarak geleceğe aktarılmıştır. El sanatları, bir milletin kültürel varlığının en canlı ve manalı belgeleridir.

Türk kültüründe dokumacılığın Orta Asya'ya kadar uzanan kökleri ile fonksiyonel kullanım alanı olan ürün olma özelliğinin dışında sosyolojik, psikolojik, antropolojik dönemsel tüm bilgileri de içinde sakladığı görülür. Günümüz globalleşen dünyada geleneksel sanat ve kültürel değerler gün geçtikçe yitirilmektedir. Ancak bir taraftan da gelişmiş ülkeler kültürel ve sanatsal değerlerini ön plâna çıkarılması gibi bir çalışmayı hızla icra etmektedirler.

Anadolu Türkmen oymakları yüzyıllar boyunca dokunan bu renkli düz ve düğümlü Orta Asya uzantılı dokumaları günümüze kadar getirmiştir. Teknolojik gelişmeler ve kentleşme insan yaşamını birçok yönden etkilemektedir. Özellikle halıda ki makineleşme kök boyalarında ki renk ve model seçeneğinin makine halılarına oranla çok daha kısıtlı olması şuan ki bu kültürün ekonomik açıdan bir darbe vurmamaktadır.

Bu darbeyi yine Türk el sanatı olan kırkyama(patchwork) sanatını kendi kültürümüz olan el dokuma halılarına uyarlayarak ciddi bir oranda katkı sağladığı görülmektedir. Bir nevi evde dolap üstlerinde yatak altlarında duran çeyizlik modası geçmiş veya yırtılmış deforme olmuş halıların ekonomiye geri kazandırılmasını sağlamıştır.

Yapılan bu çalışma ile kullanım ömrünü tamamlamış el dokuması halılar eskitme, patchwork ve boyalı (vintage) teknikleri ile yeniden kullanıma sunulmaktadır.

Bu araştırmada Konya ve çevresinde beş işletmenin bu tarz halı üretip satışı sunduğu tespit edilmiştir.

Bu tez ile gerek vintage gerek eskitme ve gerekse patchwork halı yapımında ki teknikleri detaylı olarak ele alınmıştır.

Günümüzde bu tarz halıların kullanım alanlarının nereler olduğu da tespit edilmiştir. Ev iç mekanlarında fonksiyonel kullanımı olduğu gibi bürolarda dekoratif amaçlı da kullanıldığı anlaşılmıştır.

Son on yıldır bu tarz halıların piyasa da oldukça rağbet gördüğü anlaşılmıştır. Ömrünü tamamlamış halıların bu tekniklerle geri dönüşümünün sağlanarak ekonomiye katkı sağladığı da tespit edilmiştir.

Öz geçmişi asırlara kadar giden Türk dokuma sanatının Orta Asya'dan, Anadolu'nun bütün bölgesine yayılarak günümüze kadar taşındık. Asırlardan bugüne devam eden dna'mıza işlemiş bir kültür mirasının devamı şeklinde oluşan ve tarzından birşey kaybetmemiş halı sanatımız, günümüzde imtina ile ayakta tutulmaya çalışılmaktadır.

Halı yapıldığı bölgenin sosyokültürel unsurlarını alırken diğer kültürler arası etkileşimlerde kurmuştur ve kendine özel bir dille inanılmaz sanat eserleri vermiş ve hala vermeyi sürdürmektedir. Şuanda devam ettirilmeye çalışılan bu sanat kapsamında ticari amaç ve ekonomik nedenlerle bazı güncellemeler yapılması elzemdi ve yapıldı.

Bundan ötürü sanatımızın kültür ve öz benliğini değiştirmeden yalnız dokumaları soldurmaya karar verdik. Tabii ki o güzel Anadolu'nun motiflerini tahribat vermeden bu yenileme gerçekleştirilmesi gerekir. İnsanoğlu her dönem yeniyi sevmiştir, bu yüzden yeni dönemde Türk halı sanatının özü bozulmadan ve kimliği değiştirmemek kuralıyla, yeni pastel tonlu halılarımızı görebilmek çok memnuniyet verici bir gelişmedir.

Ananevi halı dokumalarının güzelliği, eski ruhu şuan ki çağdaş halı sanatına örnek verecek kadar güçlü temellere dayanmaktadır. Şuanda teknolojinin verdiği imkanlarla geçmiş ve geleceği yenileme yöntemleri ile birleştirebiliriz. Bu şekilde kültürel değerlerimiz zarar görmemiş olurken aynı zamanda ananevi halı sanatımızın öz benliği de yeni bir anlayış kazanmış olacaktır.

Halı kullanımı, mekan kullanımlarında önemli bir yer tutar. İç mekamlarda kullanılacak olan halılar hangi stil ya da hangi mekan olursa olsun büyük fark oluşturur. Her yıl trendleri güncellenen halıların dekorasyonda kullanımı yaratıcılığın sınırlarını zorluyor ve mekana odaklanmayı kolaylaştırıyor.

Bugünün halıları geleneksel motiflerin yanında, canlı tasarımlarla monokrom dokunuşlar da sunuyor. Geometrik tasarımlı patchwork farklı renklerle sunulduğu için farklı stiliyle mekanda gözle görülür bir artı oluşturacaktır. Bu tarz halılar bugünün geleneksel iç mekan dekorasyonu için modern renklerle güncellenmiş durumdadır.

Dokulu bir görsellik:

Desenli döşemelikler, sanat eserleri ya da kentsel bir stile sahip odalar zengin dokulu halılarla eşleştiklerinde dikkat çeken bir görsellik sunar. Tek renkli halılar mekana görsel bir boyut kazandırır, ancak odayı aşırı gösterişli bir hale sokmaz. Özellikle vintage tarzı halıların dekorasyonlarında kalın düğümler ve gevşek örülmüş dalgalar sanatsal sıcaklığa katkı sağlar.

Yoğun hareketliliğin yaşandığı mekanlarda polyester ağırlıklı ve leke tutmayan halılar iyi bir seçenek olabilir. Ancak yüksek kalitede yün kullanılarak el ile dokunmuş halılar lüks bir görüntü sağlayacaktır. Bu değerli halılar her zaman kendisini göstererek, 20 yıldan fazla bir süre mekanınıza değer katacaktır. Bu tarz halılar, daha az hareketliliğin yaşandığı yatak odası gibi mekanlarda ipek katkılı dokunuşlarla uzun süren bir güzellik yaratabilir.

Bir mekanda herhangi bir halının büyüklüğü ve nasıl yerleştirileceği, en az halının tarzı kadar önem taşır. Önce odanın ölçülerini alın. Genel kural olarak halının her tarafında en az 45-50 santimetre boşluk kalmalıdır. Bu aynı zamanda mekanı daha büyük gösterir. Ancak küçük odalarda sadece ortaya halı yerleştirmek ve üzerine bir kahve sehpa koymak iyi bir seçim olacaktır. Bir yemek odasında ise, kullandığımız halının her tarafından en az 65 santimetre boşluk kalmalı. Bu yemek sandalyelerinin dört ayağının da halının üzerinde kalmasını sağlayacaktır. Yemek masasının altında yuvarlak bir halı da tercih edilebilir.

Yatak odalarında ise halıları yatağa dikey şekilde yerleştirmek gerekli. Uyum sağlamayacak gibi görünse de bu yatağın ötesine geçen bir görüntü oluşturacaktır. Mekanınız da görünmeyen bir seperatör, bölücü görevi görecektir, mekanla birleştiğinde mekanınıza görsel açıdan verdiği katkıyı göreceksiniz.

KAYNAKLAR

- Acar, B. (1982). Kilim- Cicim- Zili- Sumak Türk Düz Dokuma Yaygıları. İstanbul: Eren Yayınları.
- Akar, A; Keskiner, C. (1978). Türk Süsleme Sanatlarında Desen ve Motif. İstanbul: Tercüman Sanat ve Kültür Yayınları 2.
- Alpaslan, İ. (1998). Cumhuriyetin 75. Yılında Ağrı. Ankara: Yücel Ofset Ltd. Şti. Tesisleri Yayınları.
- Altınbaş, E.T; Yazıcıoğlu, Y. Kayseri İli El Dokusu Halı Dokuyucuları ve Çalışma Koşulları Üzerine Bir Araştırma. Ankara: Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları 1002.
- Aras, C. (Tarihsiz). Doğubayazıt Türkiye Guide. Ağrı: T.C. Doğubayazıt Kaymakamlığı Kültür Ve Tanıtım Yayınları
- Aslanapa, O. (2005). Türk Halı Sanatının Bin Yılı. İstanbul: İnkılap Yayınları
- Aslanapa, O; Durul, Y. (1973). Selçuklu Halıları. İstanbul: Ak Yayınları
- Atalay, B. (1967). Türk Halıcılığı ve Uşak Halıları. İstanbul: Türküye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Aydoğ, T. (1977). Halıcılık ve Halı Hammaddesinin Boyamada Kullanılan Bitkisel Boyalar İle Bunlardan Elde Olunan Renklerin Çeşitli Müessirlere Karşı Haslık Dereceleri. Ankara: T.C. Köy İşleri Bakanlığı Kooperatifleri Eğitim Ve El Sanatları Genel Müdürlüğü Yayınları 38.
- Aytaç, A. (1997). Halı Dokumacılığı. Konya: Selçuk Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Yaşatma Ve Geliştirme Vakfı Yayınları 32.
- Aytaç, Ç. (1982). El Dokumacılığı. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi
- Balyemez, E. (2006). Iğdır İli Kilim Dokumalarının Özellikleri ve Dokuyucu Görüşleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. 227
- Başaran, F. N. ; Güneş, H. (2008). Çanakkale İli Yenice İlçesi Davutköy Halılarından Örnekler. Gazi Üniversitesi I. Ulusal El Sanatları Sempozyum Bildirileri, 47-57, Ankara.
- Başaran, F.N. (2004). Konya Ereğli İlçesinde El Dokuması Halıcılık ve Üretilen Halıların Özellikleri. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Başaran,F.N; Kayabaşı, N. (2007). Konya-Ereğli İlçesindeki El Dokuması Halıların Desen Özellikleri. 38. İcanas Uluslar Arası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi 10-15 Eylül, Ankara.
- Batary, Ferenc. (2004). The First Turkish Carpet Exhibition İn The West, London, Halı: 136.
- Bingöl, Y. (1998). İshak Paşa Sarayı. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Deniz, B. (1998). Ayvacık (Çanakkale) Yöresi Düz Dokuma Yaygıları. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- Deniz, B. (2000). Türk Dünyasında Halı ve Düz Dokuma Yaygıları. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını 215.
- Diyarbakirli, N. (1974). İlk Türk Halısı. I. Uluslararası Türk Folklor Semineri Bildirileri, 263, Ankara.
- Durul. Y. (1987). Türk Kilim Motifleri. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları 62.
- Erdmann, Kurt. (1960). 15. Asır Türk Halısı. (Çev. H. Taner) İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları 715.
- Genç, R (1997). Kaşgarlı Mahmuda Göre XI. Yüzyılda Türklerde Dokuma ve Yaygı İşleri. Arış Dokuma ve İşleme Sanatları Dergisi, 3.
- Görgünay, N. (1972). Doğu Yöresi Halıları. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları 31. 228
- Görgünay, N. (1980). Atatürk Üniversitesi Halıcılık ve Yünlü El Sanatları Enstitüsü'ndeki Gündüzlü Öğrencilerin Sorunları İle İş Yerinde Öğretimi Etkileyen Faktörler. Yayınlanmamış Doçentlik Tezi, Ankara Üniversitesi, Erzurum.
- Gülal, E. (1991). Halı Dokuma Tekniği. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Basım Evi.
- Gürtanın, N; Yazıcıoğlu, Y.; Canikli, N. (1988). Değişik Düğümleme Sistemleri Kullanarak Raklı Hav Yüksekliklerinde Üretilmiş, El Dokusu Halıların Rezilyans Özellikleri, Tekstil ve Makine Dergisi IV.
- Haack, Hermann. (1992). Doğu Halıları. (Çev. Neriman Girişken) Ankara: Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları 193.
- Halı Dokumacı, (Nisan 2003).Ankara:Türk Standartları Enstitüsü (TS 13020) Yayınları.
- Halılar- El Dokuması- Deney Numunesi Alınacak Alanların Seçimi ve Numune Alma, (Şubat,1991). Ankara: Türk Standartları Enstitüsü (TS 5241) Yayınları.
- Hatunoğlu, Y; Gül, A. (1999). Ağrı İli ve Havalisi Tarihi. Ağrı: Ağrı Valiliği Kültür Yayınları .

- Işıksaçan, G (1964). Batı Anadolu'nun Başlıca Halı Merkezlerinde İmal Edilen Halıların Desen ve Kaliteleri Üzerinde Araştırmalar, Basılmamış Doktora Tezi, İzmir.
- Karadağ, R. (2007). Doğal Boyamacılık. Ankara: Geleneksel El Sanatları ve Mağazalar İşletme Müdürlüğü Yayınları 3.
- Karahan, K. 1986. Kayseri Yöresinde Halıcılık ve Yöre Ekonomisine Katkısı Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kaya, F. (1981). Nevşehir İli Çiftçilerinin Köy El Sanatları Uğraşları Üzerinde Araştırmalar. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Onuk, T; Akpınarlı, F. (2003). Şanhurfa Karakeçili Kilimleri. Ankara: Atatürk Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayını 295.
- Ölçer, N. (1988). Kilimler. İstanbul: Eren Yayıncılık.
- Ölmez, F.N. (1999). Niğde İlinde El Dokusu Halıcılık ve Üretilen Halıların Bazı Teknolojik Özellikleri Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öney, G. (1975). Anadolu Selçuklu Mimarisinde Süsleme ve El Sanatları. İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.
- Özbel, K. (1949). Anadolu Tefriş Halıları. Ankara: C.H.P. Halk Evleri Bürosu Ulus Basım Evi.
- Sezginer, F. (1998). Sivas İlinde Üretilen El Dokusu Yün Halıların Bazı Teknolojik Özellikleri Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Soysaldı, A. (1998). Tarsus Çevre Köy ve Yaylalarında Kilim ve Çuval Örnekleri. Dünden Bugüne 1. Tarsus Sempozyum Bildirileri, Tarsus.
- Soysaldı, A. (2009). Düz Dokuma Teknikleri ve Teknik Desen Çizimleri. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları 379.
- Tağı, Ö.S. (2003). Simav İlçesinde El Dokuması Halıcılık Ve Üretilen Halıların Bazı Özellikleri. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tağı, Ö.S. (2006). Simav İlçesindeki Halı Dokumacılarına İlişkin Bilgiler. Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi ,19.
- Tekin, E. (1997). Hakkari Kilim Dokumacılığı Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Tekstil Yer Döşemeleri- El Dokusu Halılar- Dügüm Tiplerinin Tarifi ve Tayini, (Mart 1992).
Ankara: Türk Standartları Enstitüsü (TS 2892) Yayınları.
- Tekstil Yer Döşemeleri- El Dokusu Halılar- Türk Halıları, (Nisan 1992). Ankara: Türk Standartları Enstitüsü (TS 43) Yayınları.
- Tozun, H. (1997). Gördes Halılarının Grafikselsel Olarak İncelenmesi ve Morfolojik Özellikleri. Türkiye'de El Sanatları Geleneği ve Çağdaş Sanatlar İçindeki Yeri Sempozyumu, Kültür Bakanlığı Yayınları 1861, Ankara.
- Tunç, P. (1997). Derbent - Küçük Muhsine - Başarakavak Halıları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Türk El Dokuması Halılar, (Katalog 1). Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü Yayınları.
- Türk El Dokuması Halılar, (Katalog 2). Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü Yayınları.
- Türk El Dokuması Halılar, (Katalog 3). Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü Yayınları.
- Türk El Dokuması Halılar, (Katalog 4). Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü Yayınları.
- Türk El Dokuması Halılar, (Katalog 5). Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü Yayınları.
- Türkmen, N. (1996). Erken Osmanlı Dönemi Halıları İle XVIII. ve XIX. Yüzyıl Orta Asya Türkmen Halıları Arasındaki Motif ve Kompozisyon Bağlantıları. Türk Soylu Halklarının Halı, Kilim ve Cicim Sanatı Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri, Atatürk Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi yayınları 155, Ankara.
- Yağan, Ş.Y. (1978). Türk El Dokumacılığı. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Yazıcıoğlu, Y. (1982). Kayseri İlinde Üretilen El Dokusu Yün Halıların Bazı Teknolojik Özellikleri Üzerinde Bir Araştırma. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Ankara.
- Yazıcıoğlu, Y. (1992). El Dokusu Halıcılık. Ankara: Menekşe Yayıncılık. 231
- Yetkin, Ş. (1974). Türk Halı Sanatı. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı :Ahmet Batuhan ŞENER Uyruğu :

T.C.

Doğum Yeri ve Tarihi : KONYA / 27,02,1988

Telefon : 0 (532) 260 61 99 Faks : -

e-mail : abatuhansener@gmail.com

EĞİTİM

Lise :Özel Diltaş Anadolu lisei Meram/KONYA 2007

Üniversite : SELÇUK ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ-İÇ
MİMARLIK VE ÇEVRE TASARIMI BÖLÜMÜ 2011

Yüksek Lisans : KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ Karatay/KONYA

Doktora : -

YABANCI DİLLER

İngilize — Orta